

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

«ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ»

**«Διαχείριση παράκτιας ζώνης και αντιμετώπιση αυτής από τους
πολίτες»**

ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΒΟΛΟΣ 2016

**«Διαχείριση παράκτιας ζώνης και αντιμετώπιση αυτής από
τους πολίτες»**

Εξεταστική Επιτροπή :

- 1) Στεριανή Ματσιώρη,** Επίκουρος Καθηγητής - Οικονομική Αποτίμηση των Φυσικών Πόρων, Τμήμα Γεωπονίας ιχθυολογίας και υδάτινου περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ***Επιβλέπουσα,***
- 2) Νικόλαος Νεοφύτου,** Επίκουρος Καθηγητής, Υδατοκαλλιέργειες και περιβάλλον, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Καταρχήν θέλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους όσους με βοήθησαν να ολοκληρώσω την Προπτυχιακή Διπλωματική εργασία μου. Θα ξεκινήσω με τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μου στην κα. Στεργιανή Ματσιώρη που είναι και η επιβλέποντα της εργασίας μου, η οποία μου προσέφερε το ενδιαφέρον θέμα και την εμπιστοσύνη που μου έδειξε δίνοντας μου τη δυνατότητα να εκπονήσω την πτυχιακή μου εργασία στον συγκεκριμένο τομέα. Την ευχαριστώ επίσης για τις πολύτιμες γνώσεις και συμβουλές που μου παρείχε καθ' όλη την διάρκεια της εργασίας, καθώς και για την υποστήριξη και καθοδήγηση που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Επίσης θέλω να ευχαριστήσω και το άλλο μέλος της εξεταστικής ου επιτροπής, τον Επ. Καθηγητή κ. Νικόλαο Νεοφύτου για τις χρήσιμες συμβουλές τους και την καθοδήγησή τους σε όλα τα στάδια της εργασίας μου. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου την οικογένεια μου για την συμπαράσταση τους για την κατανόηση τους και την αμέριστη υποστήριξη τους σε κάθε μου επιλογή. Τους ευχαριστώ για όλα όσα μου προσέφεραν στη διάρκεια των μαθητικών και φοιτητικών μου χρόνων, και για τα εφόδια που μου έδωσαν ώστε να γίνω ένας σωστός Άνθρωπος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της εργασίας μας είναι να δούμε την αξία που προσδίδουν οι πολίτες στην παράκτια ζώνη του Παγασητικού Κόλπου. Τα προβλήματα στην παράκτια ζώνη υπήρχαν από χρόνια και συνεχίζουν να υπάρχουν ακόμη σε μεγαλύτερη μορφή. Οι σημαντικότερες αιτίες που δημιουργούν αυτά τα προβλήματα είναι ότι ο παράκτιος χώρος ως μεταβατικός χώρος μεταξύ ξηράς και θάλασσας χαρακτηρίζεται από σημαντικό βιολογικό, γεωφυσικό, πολιτισμικό και αισθητικό πλούτο με αποτέλεσμα να αποτελεί πόλο έλξης πολλών ανθρώπινων δραστηριοτήτων και έργων. Κύριος υπεύθυνος με λίγα λόγια είναι ο ίδιος ο άνθρωπος με τις ενέργειες του.

Για να γίνει η ερευνά μας χρησιμοποιήσαμε ένα φυλλάδιο με ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε στην περιοχή του Ν. Μαγνησίας που είναι το μέρος των σπουδών μου αλλά και στον Ν. Λάρισας που είναι το μέρος της καταγωγής μου. Τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποίησα είναι 200.

Η ερευνά μας επικεντρώνεται στα σημεία εκείνα που προσπαθούμε δούμε αν οι άνθρωποι έχουν καταλάβει τις καταστροφικές συνέπειες που προξενούν στην παράκτια ζώνη αλλά και ποια θέση παίρνουν και πόσο είναι διατεθειμένοι να συμβάλλουν οικονομικά για τις αλλαγές που θα γίνουν.

Λέξεις κλειδιά: Παράκτια ζώνη, Ολοκληρωμένη διαχείριση, Κλίμακα NEP

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
1.1 Γενικά.....	7
1.1.1 Η Σημασία των παράκτιων ζωνών.....	8
1.2 Τα σημαντικότερα προβλήματα των παράκτιων ζωνών.....	9
1.3 Φυσικές και Ανθρωπογενείς αιτίες διάβρωσης.....	10
1.3.1. Οι παράκτιες ζώνες πόλος έλξης οικονομικών δραστηριοτήτων...	12
1.4 Βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	13
1.5 Σκοπός και χρησιμότητα της έρευνας.....	18
2.ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ.....	20
2.1 Περιοχή έρευνας-Γεωγραφικά χαρακτηριστικά.....	20
2.2. Δειγματοληψία.....	21
2.2.1. Γενικά.....	21
2.2.2. Ανάπτυξη και αξιολόγηση δειγματοληπτικών εργαλείων.....	21
2.3. Κλίμακα Likert.....	22
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	24
3.1. Κοινωνικό-Οικονομικό προφίλ δείγματος.....	24
3.2. Οικολογικό προφίλ δείγματος.....	28
3.3 Γνώσεις συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με τον όρο παράκτια Ζώνη	31
4.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	40
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	42
5.1 Ελληνική βιβλιογραφία	42
5.2 Ξενόγλωσση βιβλιογραφία	44
6. Abstract	46
Παράρτημα.....	47

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά

Παράκτια ζώνη: Είναι η ζώνη που περικλείνει θαλάσσια και χερσαία τμήματα τα οποία βρίσκονται σε αλληλεπίδραση μεταξύ τους και η οποία εκτείνεται είτε προς τη θάλασσα είτε προς την ξηρά μέχρι το σημείο στο οποίο μηδενίζονται οι επιπτώσεις από τις φυσικές διεργασίες ή τις ανθρώπινες δραστηριότητες ή τον συνδυασμό τους ή μέχρι το σημείο στο οποίο εκτείνεται ο θιγόμενος πόρος. Το χερσαίο τμήμα της παράκτιας ζώνης μπορεί να συμπεριλαμβάνει ακόμη και ολόκληρη λεκάνη απορροής των επιφανειακών υδάτων ενώ το θαλάσσιο τμήμα τουλάχιστον μέχρι την ισοβαθή στην οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη μεγάλης βιοποικιλότητας ή μέχρι την ισοβαθή που περιλαμβάνει την θαλάσσια εκείνη περιοχή που επηρεάζεται από τις χερσαίες ή θαλάσσιες δραστηριότητες και μπορεί να περιλαμβάνει όλη την υφαλοκρηπίδα να απλώνεται δηλαδή μέχρι το βάθος 200m.

Για κάθε είδους ανθρώπινης δραστηριότητας ή φυσικών διεργασιών ή τον συνδυασμό τους, ορίζονται κριτήρια για τον προσδιορισμό της παράκτιας ζώνης. Συγκεκριμένα για τα μικρά νησιά, η παράκτια ζώνη περιλαμβάνει ολόκληρη την επιφάνεια του νησιού. Όταν αναφερόμαστε για πάρα πολύ μικρά γειτονικά νησιά, που τα θαλάσσια μέρη τους, κατά τον καθορισμό της παράκτιας ζώνης, τέμνονται θεωρείται ότι κατατάσσονται στην ίδια παράκτια ζώνη. Μ' αυτή τη λογική, μπορεί να εντάσσονται περισσότερα από ένα νησιά και βραχονησίδες εντός μια παράκτιας ζώνης. Για την Ελλάδα στα μικρά νησιά υπάγονται όλα τα νησιά εκτός της Κρήτης και της Εύβοιας, σε ότι έχει σχέση με την οργάνωση των υδατικών πόρων, την παραγωγή ενέργειας και την διαχείριση αποβλήτων. Για τα λοιπά έργα, είναι δυνατόν να προσδιορίζεται μικρότερη έκταση (Βίττης 2004).

1.1.1 Η Σημασία των παράκτιων ζωνών

Υπάρχουν πολλαπλοί παράγοντες που καθορίζουν την σημασία των παράκτιων ζωνών (Δημοπούλου etal 2007):

- Η βιοποικιλότητα ένα σύνηθες φαινόμενο που ξεδιπλώνεται είναι αποτέλεσμα των ευνοϊκών συνθηκών που υπάρχουν, επίσης είναι τόπος όπου αλληλεπιδρούν δύο είδη οικοσυστημάτων, τα χερσαία και τα θαλάσσια.
- Οι φυσικές διεργασίες που διαδραματίζονται σε τέτοιες περιοχές, όπως είναι οι μηχανισμοί φερτών υλών.
- Η αξιόλογη γεωμορφολογική εικόνα, εδώ συναντάς υδροβιότοπους, βραχώδεις παραλίες, λόφοι και νησίδες.
- Ο τουρισμός και η αναψυχή, δραστηριότητες των οποίων καθοριστικός χώρος ανάπτυξης είναι οι ακτές. Σε μια ζώνη μερικών χιλιομέτρων, συναθροίζονται πλήθος ανθρώπινων δραστηριοτήτων και καθοριστικό μέρος των υποδομών, συγκοινωνιών και μεταφορών.

Ενώ οι παράκτιες περιοχές έχουν έκταση όχι μεγαλύτερη από το 15% της συνολικής έκτασης της γης, φιλοξενούν το 60% του συνολικού πληθυσμού της (Αναστασιάδου, 2010).

Η Ελλάδα είναι κατά κύριο λόγο μια παράκτια χώρα, είναι επομένως λογικό ότι οι παράκτιες περιοχές της Ελλάδας θα έχουν ιδιάζουσα σημασία για τη ζωή και την ανάπτυξη της. Τα ελληνικά παράκτια οικοσυστήματα όπως οι λιμνοθάλασσες, οι υγρότοποι, τα ρηχά νερά και οι εκβολές των ποταμών αποτελούν τα πιο συμφέρουσα οικοσυστήματα και η κατοικία μεγάλης ποικιλίας ειδών, πουλιών και θαλάσσιων ειδών, η επιβίωση των οποίων είναι πολύτιμη για την διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας (Κοκκώσης 1999). Συγχρόνως με το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον, ισχυρή είναι και η ανάπτυξη ανθρώπινων κοινωνικών και οικονομικών δράσεων στην παράκτια ζώνη της Ελλάδας.

Στον παράκτιο χώρο γίνεται αντιληπτή, έντονη δραστηριότητα του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Η ελληνική παράκτια ζώνη συγκαλύπτεται με σημαντικό ποσοστό γεωργικής γης μεγάλης παραγωγής. Το κλίμα που υπερισχύει στις παράκτιες περιοχές της Ελλάδας μειώνει σε σημαντικό βαθμό τους κινδύνους καταστροφής των καλλιεργειών από ακραία καιρικά φαινόμενα. Στο χερσαίο τμήμα αλλά και στο

θαλάσσιο τμήμα της παράκτιας ζώνης τοποθετούνται βιομηχανίες, όπως ορυχεία, ναυπηγεία καθώς και βιομηχανίες που διαχειρίζονται τα λιμάνια για θαλάσσιες μεταφορές πρώτων υλών (ΑΓΕΤ Ηρακλής Αγριά Βόλου) (Μιχόπουλος 2009). Οι παράκτιες περιοχές αποτελούν επί το πλείστον τον σημαντικότερο χώρο ανάπτυξης του τουρισμού της. Αποτελούν τους κυριότερους τουριστικούς προορισμούς και εκεί βρίσκεται το μεγαλύτερο ποσοστό τουριστικών επιχειρήσεων, ενώ εδώ και αρκετά χρόνια οι ακτές της Ελλάδας αποτελούν γοητεία για όσους θέλουν να επισκεφθούν την Ελλάδα.

1.2. Τα σημαντικότερα προβλήματα των παράκτιων ζωνών

Σύμφωνα με δηλώσεις της Ευρωπαϊκής επιτροπής του Ευρωπαϊκού οργανισμού περιβάλλοντος και του προγράμματος του ΟΗΕ για το περιβάλλον. Σχέδιο δράση (UNEP) οι παράκτιοι και θαλάσσιοι κοινόχρηστοι πόροι συνεχώς υποβαθμίζονται λόγω μη-βιώσιμων μοντέλων ανάπτυξης που ακολουθούνται στις περισσότερες χώρες. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με καινούργια έρευνα (EEA, 2006) η αστικοποίηση και τσιμεντοποίηση των παράκτιων περιοχών, με στόχο την οικονομική και τουριστική ανάπτυξη, προχωράει με γοργούς ρυθμούς. Συγχρόνως, η οικοδόμηση μαρίνων και λιμένων και οι υδατοκαλλιέργειες επιδρούν άμεσα τα οικοσυστήματα.

Οι επιπτώσεις τους ελαχιστοποιούνται παρά μόνο στη ρύπανση, στην ιζηματογένεση και στις αλλαγές που συμβάλουν στη δυναμική των ακτών. Η έρευνα EUROSION (2004) εξακριβώνει ότι η διάβρωση των ακτών της Ευρώπης προβάλλεται τα τελευταία χρόνια σε μείζονος σημασίας θέμα, διότι το 20% των ακτών της Ευρώπης και περίπου το 30% των ελληνικών ακτών έχει ήδη επιδράσει σημαντικά από τη διάβρωση. Οι καταστρεπτικές πρακτικές αλιείας, η ρύπανση από τη ναυτιλία, η βιομηχανία τα λύματα, η εκμετάλλευση του παράκτιου θαλάσσιου βυθού, η κλιματική αλλαγή και η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας αποτελούν εξίσου σημαντικές απειλές για τους παραγωγικούς παράκτιους οικοτόπους στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι γεωργικές εκτάσεις, οι υγρότοποι και τα υποθαλάσσια λιβάδια (Μητροπούλου 2006).

Σε όλα τα συγκεκριμένα γεωφυσικά προβλήματα συγκαταλέγονται και τα κοινωνικά προβλήματα που συνδέονται με την μείωση βασικών οικονομικών

δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την βιομηχανία και την αλιεία. Η μείωση των αλιευτικών δραστηριοτήτων και των παρεμφερή θέσεων εργασίας αποτελούν κοινωνικό πρόβλημα, ιδιαίτερα οξύ στις περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία, όπου πρέπει να εξευρεθούν εναλλακτικές δραστηριότητες, προκειμένου να αποτραπεί τυχόν επιζήμια εγκατάλειψη της υπαίθρου (Μητροπούλου, 2006).

Το περιβάλλον της παράκτιας περιοχής της Ελλάδας δέχεται συνεχής πιέσεις από την προώθηση της εκτός σχεδίου δόμησης και κυρίως της κατοικίας, του παραθερισμού και του τουρισμού, αλλά και άλλων παρεμφερή δραστηριοτήτων. Σε αρκετές περιοχές διαπιστώνονται φαινόμενα υποβάθμισης των φυσικών πόρων εξαιτίας της ρύπανσης από τις δραστηριότητες του ανθρώπου, καθώς και από την εξασθένηση των φυσικών πόρων.

Ωστόσο, η ρύπανση, προέρχεται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό της κυρίως από τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα που επί το πλείστον συνοδεύουν τις γεωργικές καλλιέργειες, από την πληθώρα των αστικών λυμάτων των πόλεων, τα απόβλητα των κτηνοτροφικών μονάδων, τα απόβλητα των βιομηχανιών τα οποία διοχετεύονται μέσω των υδάτινων αποδεκτών, τις εξορυκτικές δραστηριότητες και τις μεταφορές. Ταυτόχρονα, η έλλειψη υποδομών, όπως δίκτυα ύδρευσης, αποχετεύσεις, μονάδων βιολογικών καθαρισμών, φραγμάτων χώρων διάθεσης απορριμμάτων, αντιπλημμυρικών έργων, παρατείνουν τα προβλήματα ρύπανσης στην παράκτια περιοχή (Μητροπούλου 2006).

1.3 Φυσικές και Ανθρωπογενείς αιτίες διάβρωσης

Η διάβρωση είναι ένα πολύπλοκο φυσικό φαινόμενο με επιπλέον διαδικασίες του οποίου δεν είναι απόλυτα σαφής και αποτελούν αντικείμενο μελέτης. Οι αιτίες για τη διάβρωση της ακτής είναι φυσικές και ανθρωπογενείς. Τα σημαντικότερα φυσικά αίτια της διάβρωσης των παράκτιων περιοχών είναι η αύξηση της στάθμης της θάλασσας και οι καταιγίδες. Η παράκτια διάβρωση είναι μια κατεξοχήν φυσική διαδικασία και όχι μια φυσική καταστροφή. Λαμβάνεται όμως, ως φυσική καταστροφή από τους ανθρώπους επειδή δημιουργεί προβλήματα στις υποδομές των παράκτιων περιοχών καθώς ο βαθμός διάβρωσης των ακτών δεν είναι σ' όλες τις

περιπτώσεις ο ίδιος αλλά εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από πολλούς τοπικούς παράγοντες όπως (Δουκάκης 2005):

- Η τοπογραφία της ακτής (εάν η ακτή βρίσκεται σε κόλπο ή σε ανοιχτή θάλασσα).
- Η γεωλογία της ακτής (να είναι αμμώδης ή βραχώδης, τεκτονικές κινήσεις ακτών).
- Η μορφολογία της ακτής (ήπια η απότομη κλίση).
- Οι επικρατούσες κλιματικές συνθήκες (επιμήκη ρεύματα, άνεμοι).
- Η συχνότητα και η ένταση ακραίων καιρικών φαινομένων.
- Τα αποθέματα ιζημάτων στην περιοχή (εάν η ακτή βρίσκεται κοντά σε ποτάμι η όχι).

Διακρίνονται δυο περιπτώσεις διάβρωσης (Βίττης 2004):

α) Η διάβρωση που οφείλεται σε φυσικές διεργασίες:

- Αν η περιοχή που διαβρώνεται είναι ήδη διαμορφωμένη οικιστική περιοχή, τότε υπάρχει δυνατότητα να δημιουργηθούν έργα προστασίας της ακτής εφόσον τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις ή πρόκειται για παραδοσιακούς οικισμούς.
- Αν η περιοχή δεν έχει σχηματιστεί οικιστικά τότε αλλάζει το ρυμοτομικό σχέδιο. Ιδιωτικές εκτάσεις που πλήττονται αποζημιώνονται με την αξία που θα είχαν αν παρέμεναν στο σχέδιο.
- Σε εκτός σχεδίου περιοχές δεν γίνονται αποδεκτά τα αντιδιαβρωτικά έργα, εκτός εάν μιλάμε για την προστασία πολύτιμων κτισμάτων, αρχαιολογικής αξίας, λαμβάνοντας υπόψη τις παρακάτω προϋποθέσεις.

β) Η διάβρωση που οφείλεται σε ανθρωπογενείς παρεμβάσεις (Βίττης 2004):

- Αν οι αιτίες που δημιουργούν τη διάβρωση μπορούν να εξαλειφθούν (πχ απομάκρυνση των έργων), τότε γίνονται προσπάθειες επαναφοράς στην αρχική κατάσταση.
- Αν το έργο ή τα έργα που προκαλούν τη διάβρωση είναι απαραίτητα τότε διατηρούνται, ελέγχοντας αν είναι εφικτή η μείωση των επιπτώσεων από την ύπαρξή τους. Σε απολύτως ακραίες περιπτώσεις ερευνάται η δυνατότητα μετεγκατάστασης, αντιπαραβάλλοντας σε κάθε περίπτωση το κόστος μετεγκατάστασης με το κόστος που προκαλείται από τη διάβρωση. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι δυνατό να παραχωρηθεί άδεια κατασκευής για έργα προστασίας από τη διάβρωση, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις κατασκευής τέτοιων έργων και πραγματώνονται

αναλόγως όσα ισχύουν για τις περιπτώσεις που η διάβρωση οφείλεται σε φυσικές διεργασίες. Αν η περιοχή που πλήττεται είναι προστατευόμενη περιοχή της φύσης, τότε αφού δεν είναι εφικτή η εξάλειψη ή η μείωση των επιπτώσεων, εξετάζεται αναγκαστικά η μετεγκατάσταση των έργων και δραστηριοτήτων που προκαλούν τη διάβρωση.

1.3.1 Οι παράκτιες ζώνες πόλος έλξης οικονομικών δραστηριοτήτων

Η παράκτια ζώνη έχει ιδιόζουσα κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτισμική σημασία. Συσχετίζοντας την ομορφιά του τοπίου οι παράκτιες ζώνες αποτελούν βασικό πόλο έλξης τουριστών. Ο οικονομικός ρόλος τους εξαπλώνεται και στις εμπορικές συναλλαγές, λόγω της σημαντικής στρατηγικής τους θέσης, ανάμεσα στη στεριά και τη θάλασσα, αλλά και στην αλιεία και στη γεωργία. Στις περισσότερες παράκτιες ζώνες διαπιστώνεται αύξηση της δημογραφικής πίεσης και εποχικές μεταβολές στην απασχόληση οι οποίες συνδέονται κυρίως με τον τουρισμό.

Έτσι, η παράκτια περιοχή ενδείκνυται γενικότερα για οικιστική, οικονομική και τουριστική ανάπτυξη και συνήθως είναι ο χώρος όπου μπορεί να συγκεντρώνει διάφορες δραστηριότητες εποχιακά. Η παράκτια ζώνη περικλείνει γεωργικές, κτηνοτροφικές και βιομηχανικές εκτάσεις, αστικές περιοχές με οικισμούς μόνιμης κατοικίας, αρχαιολογικούς χώρους, και μνημεία, φυσικά τοπία, οικοσυστήματα οικολογικής σημασίας όπως υδροβιότοπους, λίμνες και δέλτα ποταμών.

Ο παράκτιος χώρος αποτελεί μια πηγή φυσικών πόρων, δηλαδή προσφέρει αγαθά και υπηρεσίες στον άνθρωπο. Συνήθως, η παράκτια περιοχή προσφέρεται για οικιστική, τουριστική και γενικότερη οικονομική ανάπτυξη, υπάρχει μεγάλη εποχιακή συγκέντρωση διαφόρων δραστηριοτήτων ενώ αναπτύσσεται έντονος ανταγωνισμός από τους χρήστες του νερού της γης και των υπηρεσιών. Ωστόσο, τα αισθητικά οφέλη, η αναψυχή και η ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων αποτελούν πρόσθετες χρήσεις που προσφέρονται στις παράκτιες περιοχές.

Στις παράκτιες περιοχές υπάρχουν ή κατασκευάζονται λιμάνια, μαρίνες, μόλοι και αλιευτικά καταφύγια. Κάποιοι γειτονικοί θαλάσσιοι παράκτιοι χώροι μπορεί να παρέχουν ευκαιρίες για αναψυχή, αλιεία και ιχθυοκαλλιέργειες, ενώ παλαιότερα ήταν χώροι απόρριψης αστικών λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων. Εξάλλου, πολλές

περιοχές του παράκτιου χώρου αποτελούν προστατευόμενες περιοχές και περιοχές για χρήση από το στρατό.

Οι παράκτιες περιοχές στα διάφορα κράτη δεν χρησιμοποιούνται ισόρροπα. Έτσι για παράδειγμα ο παράκτιος χαρακτήρας είναι εντονότερος στην Δανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Σουηδία και Πορτογαλία, ενώ είναι λιγότερο φανερός στο Βέλγιο, Γαλλία και Γερμανία. Ως προς την συγκέντρωση του πληθυσμού στο παράκτιο χώρο στην Δανία, Σουηδία, Ιρλανδία, Πορτογαλία και Ελλάδα. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού τους κατοικεί στις παράκτιες περιοχές, ενώ ο χώρος αυτός αποφεύγεται για διαμονή στο Βέλγιο, Γερμανία και Γαλλία (Κουσουρή, 2006).

1.4 Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Από τις δεκαετίες του '70 και του '80 η τότε Ευρωπαϊκή κοινότητα έδειξε έντονο ενδιαφέρον και είχε εκδώσει οδηγίες προστασίας του περιβάλλοντος και των σπάνιων υδροτόπων και της ποιότητας των υδάτων (Μητούλα et al, 2003). Κατόπιν, μια σειρά από πολιτικές οδήγησαν στη σημερινή στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών της. Πολλές από αυτές τις πολιτικές δεν επιδρούν με άμεσο τρόπο στις παράκτιες περιοχές, αλλά με έμμεσο. Σε κάθε περίπτωση οι επιδράσεις τους ήταν σε πολλές περιπτώσεις ιδιάζουσας σημασίας για τη διατύπωση της τελικής σημερινής πολιτικής.

Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή επιτροπή μετά από αίτημα του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου, πρότεινε την ανάγκη για συνεχή εφαρμογή μέτρων για τη διαχείριση των παράκτιων περιοχών. Τελικά, το Συμβούλιο πρότεινε να αναπτυχθεί μια στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών. Για την προώθηση της στρατηγικής σχηματίστηκαν δίκτυα συνεργασίας και πληροφόρησης, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας. (EURISLES, COAST, MEDPLAN). Η πρόταση του Συμβουλίου για την ανάπτυξη της κοινοτικής στρατηγικής είχε ως επακόλουθο, το «5^ο Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη» να προνοεί στην ανάληψη σχετικής πρωτοβουλίας για τη διαχείριση των παράκτιων περιοχών (Μητούλα et al., 2003).

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών (ΟΔΠΖ) παρουσιάστηκε ως έννοια τη δεκαετία του 1990. Τα κύρια κριτήρια της ΟΔΠΖ υιοθετήθηκαν στο

κεφάλαιο 17 της ατζέντας 21 του Ρίο το 1992, το οποίο συμπεριλαμβάνει τους εξής τομείς (Πετρίδης, 2008):

- Την πλήρη διαχείριση και ανάπτυξη των παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών.
- Την προφύλαξη του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Την αειφορική εκμετάλλευση και συντήρηση των θαλάσσιων οργανισμών είτε των εθνικών υδάτων είτε των διεθνών υδάτων.
- Τη τύπωση οποιασδήποτε μορφής αβεβαιότητας για τη διαχείριση στα πλαίσια των οικουμενικών κλιματικών αλλαγών.
- Την ισχυροποίηση της διακρατικής σύμπραξης και του συντονισμού.
- Την αειφορική εξέλιξη των μικρών νησιών.

Από εκεί και ύστερα, βαθμιαία έγινε νοητό, στη διεθνή επιστημονική κοινότητα και στη Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι το πιο κατάλληλο εργαλείο για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την προστασία των παράκτιων ζωνών είναι η εφαρμογή της ολοκληρωμένης διαχείρισης τους. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή επιτροπή προβάλλει από το 2000 μια προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη, σε κάθε κράτος μέλος, όλες τις όψεις της διαχείρισης αυτών των ξεχωριστών ζωνών: θεσμικές, πολιτιστικές, γεωφυσικές και οικονομικές. Η προσέγγιση αυτή δεν είναι άλλη από την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών. «Ως ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών (ΟΔΠΖ) κατανοείται η διαδικασία η οποία καθορίζεται από τη συμμετοχή της διοίκησης και των κοινοτήτων, της επιστήμης και της διαχείρισης, των επιμέρους και του δημοσίου συμφέροντος για την πραγματοποίηση ενός ακέραιου σχεδίου για την προφύλαξη και ανάπτυξη των παράκτιων οικοσυστημάτων και πόρων» (Βίττης 2004).

Οι σκοποί, οι οποίοι επιδιώκονται να επιτευχθούν μέσα από την ΟΔΠΖ και στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών είναι (Βίττης 2004):

- Η συντήρηση ανώτερης ποιότητας παράκτιου περιβάλλοντος.
- Διαφύλαξη της βιοποικιλότητας.
- Αποκατάσταση υποβαθμισμένου περιβάλλοντος.
- Διατήρηση ιδιάζουσας σημασίας ενδιαιτημάτων.
- Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων.
- Συγκράτηση των ρύπων.

- Προσδιορισμός των περιοχών στις οποίες μπορούν να δημιουργηθούν ανθρώπινες δραστηριότητες, που πρέπει να διατηρηθούν.
- Ορισμός προδιαγραφών για την εξέλιξη δραστηριοτήτων στις παράκτιες περιοχές.
- Προφύλαξη από φυσικές καταστροφές.
- Ανάπτυξη διαδικασιών ενημέρωσης και συμμετοχής των άμεσα συμμετέχων κοινοτήτων.

Τόσο ο ΟΗΕ μέσω της διακήρυξης του Ρίο και της Agenda 21 και προγραμμάτων της UNESCO από το 1996, όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης, εκδίδοντας υποδείξεις προς τα κράτη μέλη του Συμβουλίου, καθώς και η ΕΕ μέσω συστάσεων του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, προτρέπουν τα παράκτια κράτη να πράξουν τα ακόλουθα (Φράγκου, 2009):

- Να διενεργήσουν μια εθνική ανασκόπηση, όπου θα επεξεργάζονται τους μείζονες παράγοντες, νόμους και θεσμούς που επηρεάζουν τη διαχείριση της παράκτιας ζώνης.
- Να συγκροτήσουν μια εθνική στρατηγική, αντίστοιχα με την περίπτωση ακόμη πιο πολλές στρατηγικές, για την πραγματοποίηση των αρχών της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παράκτιας ζώνης και αυτές να περιλαμβάνουν μηχανισμούς για το συντονισμό τους.
- Να ορίσουν τους ρόλους των διαφόρων διοικητικών φορέων, που συμμετέχουν.

Σχετικά με την συναρμογή στην Ευρώπη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών ουσιαστική είναι η σύσταση του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 30ης Μαΐου 2002. Η σύσταση αυτή δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα. Περικλείει έξι κεφάλαια εκ των οποίων τα δυο που αναγράφονται στην Εθνική στρατηγική και Εθνική ανασκόπηση είναι τα πιο ουσιώδες. Ουσιαστικά αφού αποδέχεται η σημασία της παράκτιας ζώνης και τα προβλήματα που αυτή αντιμετωπίζει, εισηγείται η υιοθέτηση μια στρατηγικής προσέγγισης της διαχείρισης των παράκτιων ζωνών των κρατών-μελών (Γράψας 2007). Η έλλειψη του δεσμευτικού χαρακτήρα μιας «οδηγίας» ή ακόμη περισσότερο ενός «κανονισμού» είχε ως επακόλουθο να μην υλοποιηθούν οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα κράτη-μέλη και η άποψη της «ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών» να παραμείνει στα χαρτιά προχωρώντας με αργούς ρυθμούς προς την υλοποίησής της.

Εγκαινιάζοντας τη στρατηγική της για την εφαρμογή της σύστασης της ΕΕ για την ΟΔΠΖ, η Ευρωπαϊκή επιτροπή τόνισε ότι οι παράκτιες ζώνες είχαν ξεχωριστή ανάγκη μιας ολοκληρωμένης εδαφικής προσέγγισης αλλά, η εν λόγω άριστη εδαφική διακυβέρνηση θα έπρεπε, επιπλέον, να ισχύει και για άλλες περιφέρειες που αντιμετωπίζουν αρκετές πιέσεις και συγκρούσεις συμφερόντων. Στην προκειμένη περίπτωση ανήκουν, σε ολόένα και μέγιστο βαθμό, οι ωκεανοί και οι θάλασσες. Παρά την έντονη ανάγκη να συνεχιστεί η εφαρμογή της στις παράκτιες ζώνες, εξετάστηκε πως έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή της ΟΔΠΖ στη διεπαφή ξηράς/θάλασσας (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2007). Πρέπει ωστόσο, να τονιστεί ότι η πρόταση οδηγίας για τη θαλάσσια στρατηγική θεσμοθέτησαν θαλάσσιες μονάδες σχεδιασμού και διαχείρισης υπό μορφή θαλάσσιων περιφερειών. Τον Ιανουάριο του 2008, 21 χώρες ανάμεσα τους φυσικά και η Ελλάδα, υπέγραψαν το πρωτόκολλο ICZM για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου στο πλαίσιο της διήμερης συνόδου των μεσογειακών χωρών που διεξήχθη στη Μαδρίτη. Το πρωτόκολλο αυτό θα αποτελέσει απαραίτητο εργαλείο για τη βιώσιμη εξέλιξη στη Μεσόγειο και γενικότερα για την υπεράσπιση και λογική διαχείριση των πιο ευπαθών περιοχών της, που είναι οι παράκτιες ζώνες. Υπογραμμίζεται ότι το Μεσογειακό πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών είναι το πρώτο νομικό δεσμευτικό-ρυθμιστικό κείμενο διεθνούς συνεργασίας για τη διαχείριση των παράκτιων περιοχών (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2008).

Οι κύριες κατευθύνσεις και προβλέψεις του πρωτοκόλλου είναι οι εξής (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2008):

- Οι Μεσογειακές χώρες αναλαμβάνουν με σημαντικές πολιτικές και δράσεις να προβάλουν ολοκληρωμένο σχεδιασμό στις παράκτιες περιοχές.
- Τίθενται ως απαραίτητοι στόχοι η προφύλαξη της άφθονης βιοποικιλότητας, των ευαίσθητων οικοσυστημάτων και των τοπίων της Μεσογείου.
- Γίνεται ιδιαίτερη μνεία στα νησιά των οποίων αποδέχονται τα ξεχωριστά γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά αλλά και οι ειδικές ανάγκες.
- Δεσμεύονται να προστατεύσουν την πιο ευαίσθητη ζώνη γης που ξεκινά από τη γραμμή, στις εκτός σχεδίου περιοχές, και αποφεύγουν δημιουργίες κατασκευών, και

οικοδόμησης, εκτός των έργων δημοσίου συμφέροντος ή εκείνων που απαιτούν εγγύτητα στη θάλασσα (πχ λιμάνια).

- Ξεχωριστό κεφάλαιο του πρωτοκόλλου αναφέρεται στις φυσικές καταστροφές (πχ διάβρωση, πλημμύρες) αλλά και στις συνέπειες των κλιματικών αλλαγών, για την πρόληψη και αντιμετώπιση των οποίων οι χώρες αναλαμβάνουν να πάρουν γρήγορα τα πιο κατάλληλα μέτρα και να δείξουν έμπρακτα διεθνή συμπαράσταση όταν χρειαστεί.

Ιδιαίτερα, το Μεσογειακό πρωτόκολλο για τη ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών αποπειραθεί να καταγράψει την ιδιάζουσα σημασία της προφύλαξης και της ορθολογικής διαχείρισης των οικοσυστημάτων αυτών και να προτείνει στόχους μέσα από την εφαρμογή σχεδίων. Αυτό σχετικά είναι ελπιδοφόρο γιατί έχει καταγραφεί η διάσταση του προβλήματος και γιατί τοποθετεί τις χώρες έναντι των ευθυνών τους για σωστή διαχείριση των παράκτιων οικοσυστημάτων τους. Το πρωτόκολλο, το πρώτο του είδους του για τη Μεσόγειο, επικυρώθηκε από τη Γαλλία και τη Σλοβενία και πιο πρόσφατα από το Μαρόκο και πρόκειται σύντομα να τεθεί σε ισχύ (Εφημερίδα «Ελευθεροτυπία», 2010).

Η Ελλάδα δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών από αρκετά νωρίς όπως μαρτυρούν έξι προγράμματα που αφορούν έξι διαφορετικές περιοχές και ολοκληρώθηκαν το 1996 (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2006):

- «Πρόγραμμα για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών στις Κυκλάδες» (πρόγραμμα LIFE), από το εργαστήριο περιβαλλοντικού σχεδιασμού του πανεπιστημίου Αιγαίου.
- «Η ευαισθητοποίηση, η συνεργασία και οι προϋποθέσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών της Μαγνησίας» (πρόγραμμα LIFE), από την αναπτυξιακή εταιρία Μαγνησίας.
- «Ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων περιοχών στο Στρυμονικό κόλπο» (πρόγραμμα LIFE), από ΕΚΒΥ/ΕΘΙΑΓΕ.
- «Ολοκληρωμένη διαχείριση των ακτών της Στερεάς Ελλάδας» (πρόγραμμα TERRA), από την περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.
- «Στρατηγικές για τη διαχείριση και τη συνεργασία μητροπολιτικών και προαστιακών παράκτιων περιοχών του Αργοσαρωνικού κόλπου» (πρόγραμμα TERRA) από τον οργανισμό της Αθήνας.

- «Ολοκληρωμένη διαχείριση των ακτών της Καβάλας» (πρόγραμμα TERRA), από τη Νομαρχία Καβάλας.

Επίσης, έλαβε μέρος σε διάφορες δραστηριότητες στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Μεσογειακό σχέδιο δράσης του ΟΗΕ» και «Πρόγραμμα περιβαλλοντικών δράσεων βραχυπρόθεσμης και μεσοπρόθεσμης προτεραιότητας» Επιπλέον, χαρακτηριστικό του ενδιαφέροντος της Ελλάδας για την ορθή διαχείριση και προστασία των παράκτιων ζωνών, είναι το «Πρόγραμμα για την αειφόρο ανάπτυξη στις παράκτιες ζώνες και τα νησιά» (1997-99) και το «Ειδικό πλαίσιο για την αειφόρο ανάπτυξη των παράκτιων ζωνών» (2002), αλλά και το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της προεδρίας της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πραγματοποίησε τον Μάιο του 2003 στην Κρήτη για Διεθνή διάσκεψη με θέμα «Παράκτιες περιοχές και πόλεις της Ευρώπης» (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2006).

1.5 Σκοπός και χρησιμότητα της έρευνας

Οι παράκτιες περιοχές αποτελούν πάντα περιοχές με ιδιάζουσα σημασία, ιδιαίτερα προβλήματα και ανάγκη για ξεχωριστό τρόπο μεταχείρισης. Με την παρούσα έρευνα γίνεται προσπάθεια να συγκεντρωθούν οι απόψεις των πολιτών για τους παράγοντες που οδηγούν στην απόδοση οικονομικής αξίας στην παράκτια ζώνη του Παγασητικού κόλπου αλλά και τον τρόπο διαχείρισης της.

Στόχος της εργασίας είναι:

- Να ελέγξει αν οι άνθρωποι γνωρίζουν την ερμηνεία του όρου «παράκτια ζώνη»
- Αν πιστεύουν ότι η παράκτια ζώνη προσφέρει υπηρεσίες στην κοινωνία μας και έχει οικονομική αξία

Βέβαια ποικίλουν οι παράγοντες που ωθούν κάποιον να διαθέσει κάποιο χρηματικό ποσό και μέσα από την έρευνα αποδεικνύονται οι σκέψεις των ανθρώπων στο τι θεωρούν ποιο σημαντικό και που θέλουν να διαθέσουν τα χρήματά τους.

- Σημαντικό μπορεί να είναι η ποιότητα των υδάτων και η καθαρότητα των ακτών.
- Για άλλες ομάδες σημαντικό μπορεί να είναι η ύπαρξη κατάλληλης υποδομής και πληροφόρησης των επισκεπτών.

- Όπως επίσης η αλιεία και ο τουρισμός και αρκετές άλλες οι απαντήσεις που μπορούν να επιλέξουν.

Από την έρευνα μας επίσης μπορούμε να δούμε πόσο ενεργά μέλη είναι οι πολίτες μας σε φιλοζωικές και φιλοπεριβαλλοντικές οργανώσεις.

Τα αποτελέσματα μια έρευνας όπως η συγκεκριμένη μπορούν να αξιοποιηθούν για διαφορετικούς λόγους, από διάφορους φορείς και ομάδες ατόμων, οι οποίοι εμπλέκονται με τη λήψη μέτρων για την προστασία και την διατήρηση των παράκτιων ζωνών. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα βοηθήσουν ώστε να διεξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τους παράγοντες που προωθούν την κοινή γνώμη και προσδίδει αξία στην παράκτια ζώνη και στην συντήρησή της.

Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι τα αποτελέσματα της έρευνας είναι χρήσιμα γιατί:

- Αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για τους μελετητές που επιθυμούν να συμβάλλουν στην προστασία των παράκτιων ζωνών.
- Συμβάλλουν στην λήψη καλύτερων αποφάσεων σχετικά με το πώς θα διανείμουμε τα χρηματικά ποσά που θα δοθούν από διάφορους φορείς.
- Βοηθούν στο να γίνουν αντιληπτές οι αξίες και να ενθαρρυνθεί το κοινό ώστε να συμμετέχει ενεργά και να υποστηρίζει πρωτοβουλίες για την παράκτια ζώνη.

Συνοπτικά θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι η παρούσα εργασία στοχεύει στο να αναδείξει τη σημασία, που έχει η παράκτια ζώνη στην κοινωνία μας.

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1 Περιοχή έρευνας-Γεωγραφικά χαρακτηριστικά

Νομός Μαγνησίας

Η Μαγνησία έχει χωρισθεί σε δυο ζώνες την ορεινή και την πεδινή. Ο πρωτογενής τομέας στηρίζεται στην γεωργία και στην κτηνοτροφία ο οποίος παρουσιάζει αύξηση μετά το 1990. Ο δευτερογενής τομέας ακολουθεί μάλλον πτωτική πορεία με μικρές διακυμάνσεις εκεί βρίσκεται σημαντικός αριθμός μικρών, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται βιομηχανίες μετάλλου, ποτών και τροφίμων, ξύλου, χημικών πλαστικών κ.α. Η αυξητική τάση του τριτογενούς τομέα οφείλεται κυρίως στη βελτίωση των υποδομών του κλάδου του τουρισμού και των υπηρεσιών. Ιδιαίτερα ανεπτυγμένος είναι και ο κλάδος του εμπορίου καθώς το λιμάνι του Βόλου αποτελεί κόμβο σύνδεσης των Ευρωπαϊκών αγορών με τις αγορές της Ανατολής. Ο κλάδος του τουρισμού είναι ανεπτυγμένος καθώς προσφέρονται θερινά και χειμερινά θέρετρα. Τα παραδοσιακά χωριά του Πηλίου αποτελούν πόλο έλξης για τους επισκέπτες όλη τη διάρκεια του χρόνου, ενώ τα νησιά και τα παράλια του νομού διαθέτουν μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες (Αλεξίου 2003).

Νομός Λάρισας

Ο πρωτογενής τομέας της οικονομίας είναι η γεωργία. Ο νομός Λάρισας έχει τη μεγαλύτερη καλλιεργούμενη έκταση από όλους τους νομούς της Ελλάδας και είναι στο κέντρο ενός έντονου αγροτικού χώρου. Εξίσου αξιόλογη είναι και η κτηνοτροφία ο δευτερογενής τομέας κατέχει τη δεύτερη θέση ανάμεσα στους παραγωγικούς τομείς με ποσοστό 22,52%. Η βαριά βιομηχανία της Λάρισας καταλαμβάνει το 37% της Περιφέρειας Θεσσαλίας και ο κλάδος της βιομηχανίας-βιοτεχνίας μεταποίησης αγροτικών προϊόντων το 38% της Περιφέρειας. Κυρίαρχος παραγωγικός τομέας είναι ο τριτογενής τομέας που επικεντρώνεται στην εμπορική δραστηριότητα και στον κλάδο των διαφόρων υπηρεσιών, στην διοίκηση και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα σε ποσοστό 58,4% του ΑΕΠ.

2.2 Δειγματοληψία

2.2.1 Γενικά

Η δειγματοληψία αφορά τη λήψη ενός τμήματος από κάποιο ευρύτερο σύνολο. Γενικά η δειγματοληψία θεωρείται επιτυχής όταν η επιλογή του δείγματος παράγει αποτελέσματα, δείκτες και μετρήσεις που είναι γενικεύσιμα και όσον δυνατόν ακριβέστερα δηλαδή βρίσκονται πιο κοντά στις αντίστοιχες παραμέτρους του ευρύτερου συνόλου. Η ανάγκη της δειγματοληψίας γεννήθηκε από την δυσκολία, από πλευράς κόστους και μέσων, της εξέτασης όλων των μονάδων ενός πληθυσμού ως προς ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τους.

Δειγματολήπτες στην έρευνα μου είναι οι κάτοικοι του Ν. Μαγνησίας και του Ν. Λάρισας είναι άτομα ενήλικα και η μορφής της δειγματοληψίας που χρησιμοποιήθηκε είναι η απλή δειγματοληψία. Το σχήμα αυτό χρησιμοποιείται ευρύτατα κυρίως λόγω της απλότητας του από την άποψη της στατιστικής συμπερασματολογίας. Τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν ήταν 200 από τα οποία τα 110 απαντήθηκαν από άνδρες ενώ τα 90 από γυναίκες.

Το σύνολο των μονάδων που αποτελούν τον πληθυσμό της έρευνας, λέγονται δειγματοληπτικές μονάδες (sampling units). Είναι το στοιχείο ή η συλλογή στοιχείων που μπορεί να επιλεγεί σε κάποιο στάδιο της δειγματοληψίας. Όλες οι δειγματοληπτικές μονάδες του πληθυσμού της έρευνας οι οποίες είναι καταχωρημένες σε ένα κατάλογο ή παρουσιάζονται σε χαρτογραφικά διαγράμματα αποτελούν το δειγματοληπτικό πλαίσιο (sampling frame).

2.2.2 Ανάπτυξη και αξιολόγηση δειγματοληπτικών εργαλείων

Το ερωτηματολόγιο είναι έτσι κατασκευασμένο ώστε ο ερευνητής από ένα μεγάλο αριθμό ερωτήσεων να συλλέξει πληροφορίες που του είναι απαραίτητες και στη συνέχεια να αναλυθούν και να δομηθούν. Οι ερωτήσεις είναι κατάλληλα διαμορφωμένες σχετικά με την υπόθεση της έρευνας περιλαμβάνουν τα απαραίτητα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος ώστε να είναι δυνατή η περιγραφή συγκεκριμένων ομάδων που αναδύονται μέσα από την έρευνα (για παράδειγμα το

φύλο, την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, οικονομική κατάσταση, τόπος κατοικίας κλπ.).

Η διάπλαση των ερωτήσεων είναι σε απλή και κατανοητή γλώσσα με σχετικά μικρές ερωτήσεις για να είναι εύκολα κατανοητές. Διαφεύγει τις ερωτήσεις που προκαλούν προκαθορισμένες απαντήσεις προπάντων αποφεύγει ερωτήσεις που χρειάζονται ειδική μόρφωση για να απαντηθούν ώστε να μπορούν όλα τα κοινωνικά στρώματα να τις απαντήσουν, οι όροι να είναι εύκολα κατανοητοί ακόμη και από άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.

Υπάρχουν ερωτήσεις που έχεις τη δυνατότητα να απαντήσεις με ένα «ναι» και με ένα «όχι» ακόμη υπάρχει και η επιλογή «Άλλο» όπου ο ερωτώμενος αναφέρει την δική του απάντηση. Αυτό γίνεται σε ελάχιστες περιπτώσεις γιατί τις πιο πολλές φορές ο ερωτώμενος δεν εκφράζει δική του απάντηση αλλά συνήθως διαλέγει τις έτοιμες απαντήσεις και δεν τίθεται στην διαδικασία να σκεφθεί παρά προτιμά να επιλέξει μια απάντηση που εκείνη τη στιγμή θεωρεί πιο κοντά στις δικές του απόψεις. Στο φυλλάδιο δεν υπάρχουν ερωτήσεις που φέρνουν σε δύσκολη θέση τον ερωτώμενο.

Το φυλλάδιο που μοιράζεται στους ερωτώμενους είναι αυτό-συμπληρούμενο. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να συμπληρωθούν πολλά ερωτηματολόγια σε ελάχιστο χρονικό διάστημα και ο ερωτώμενος μπορεί να εκφράσει τις όποιες απόψεις του χωρίς άγχος ότι κάποιος έστω και άγνωστος, να γνωρίζει τις πιθανές απαντήσεις που έδωσε.

Στ' επιπλέον συν της μεθόδου είναι ότι παρουσιάζει χαμηλό κόστος σε σχέση με άλλους μεθόδους. Όλα τα στοιχεία που συναθροίζονται από τα ερωτηματολόγια στη συνέχεια θα κωδικοποιηθούν. Ο ερευνητής θα συνεχίσει με την ανάλυση και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

2.3 Κλίμακα Likert

Η κλίμακα Likert αποτελεί μια κλίμακα εκτίμησης απόψεων. Πρόκειται για υποκατηγορία της τακτικής κλίμακας. Ο αξιολογητής έχει μια λίστα με προτάσεις ο αριθμός των οποίων ποικίλλει από έξι ως τριάντα (Arnold et al 1967:31). Οι προτάσεις συνοδεύονται από κλειστές απαντήσεις, οι οποίες συνήθως είναι με τη

μορφή κλίμακας από 3 ως 7 βαθμίδες. Στη διαβάθμιση της κλίμακας χρησιμοποιείται συνήθως μια από τις παρακάτω ομάδες επιλογών:

«Διαφωνώ», «Μάλλον διαφωνώ», «Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ», «Μάλλον συμφωνώ», «Συμφωνώ». Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται, δηλαδή οι προτάσεις στις οποίες αντιστοιχούν οι παραπάνω βαθμίδες, είναι σημαντικό να είναι σύντομα και σε κατανοητή γλώσσα και να καλύπτουν όλο το εξεταζόμενο εύρος.

Η κλίμακα Likert αποτελεί ένα πρακτικό και γρήγορο εργαλείο. Αυτού του είδους οι κλίμακες προτιμώνται από τους αξιολογητές, καθώς το τελικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης προκύπτει από το βαθμό ικανοποίησης και μπορεί να ανακοινωθεί ακόμα και σε ενδιαφερόμενους που δεν είναι εκπαιδευμένοι σε θέματα στατιστικής (spooren et al 2007:669).

Η έρευνα έχει ως βασικό σκοπό να δώσει απαντήσεις σε σημαντικά ερωτήματα στηρίζεται πάνω σε τρία βασικά ερωτήματα το «τι» (αντικείμενο της έρευνας), το «γιατί» (σκοπιμότητα διεξαγωγής έρευνας), και το «πως» (μεθοδολογία έρευνας) (Μακράκης 1997, Φίλιας 1998).

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ομάδα η σειρά ερωτήσεων που στοχεύουν να εξασφαλίσουν κάποιες πληροφορίες σχετικές με ένα ή περισσότερα ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν ένα υποκείμενο έρευνας. Αντανακλούν συνεπώς τους στόχους της έρευνας με μορφή ερωτήσεων οι οποίες έχουν ως αντικείμενο να προκαλέσουν εκείνες τις απαντήσεις των υποκειμένων που εκφράζουν με τη μεγαλύτερη δυνατή πληρότητα τις απόψεις τους πάνω στο προς μελέτη πρόβλημα. Στα ερωτηματολόγια χρησιμοποιούνται τρεις συνήθως τύποι ερωτήσεων. (Κομίλη 1989):

α) Κλειστές ερωτήσεις ή ερωτήσεις με καθορισμένες απαντήσεις, β) ανοικτές ερωτήσεις και γ) ερωτήσεις με διαβαθμισμένες σε κλίμακα απαντήσεις. Είναι συνηθισμένο να υπάρχουν στα ερωτηματολόγια ερωτήσεις στις οποίες τα άτομα να καλούνται να δηλώσουν το βαθμό αποδοχής ή απόρριψης για μια σειρά απόψεις, φράσεις, θέματα, πρόσωπα κλπ. Στην βάση μιας αριθμητικής κλίμακας. Οι ερωτήσεις αυτού του τύπου ονομάζονται κλίμακες αξιολόγησης. Οι κλίμακες χρησιμοποιούνται όταν ενδιαφερόμαστε όχι μόνο αν τα υποκείμενα της έρευνας είναι υπέρ ή κατά μιας άποψης αυτής.

Η κλίμακα τύπου Likert είναι η πιο απλή και η πιο διαδεδομένη στις κοινωνικές έρευνες. Στόχος της είναι η μέτρηση στάσεων ή απόψεων των υποκειμένων της οποίας καλούνται να επιλέξουν μια από τις δυνατές απαντήσεις σταθερής μορφής σε ένα σύνολο ερωτημάτων τα οποία αντιπροσωπεύουν το προς μελέτη πρόβλημα. Η ερευνητική μέθοδος που κάνει χρήση ερωτηματολογίων με κλίμακα παρουσιάζει αρκετά πλεονεκτήματα.

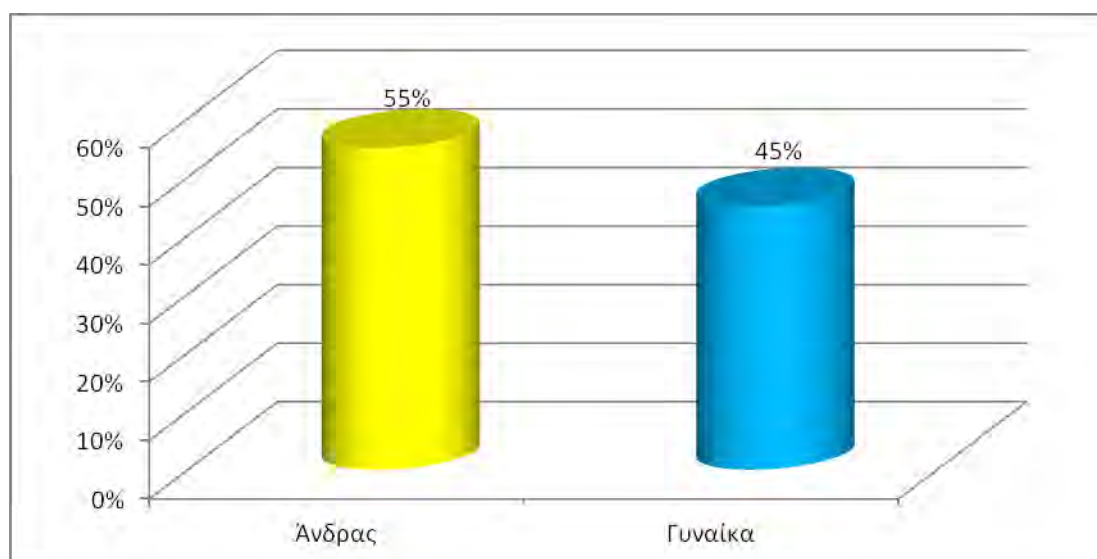
Η κλίμακα Likert επιτρέπει να αποδοθεί μια συνολική βαθμολογία στις απαντήσεις του κάθε υποκειμένου (όπου για παράδειγμα πιο μεγάλη βαθμολογία σημαίνει πιο θετική στάση, πιο μικρή βαθμολογία σημαίνει πιο αρνητική στάση).

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

3.1 Κοινωνικό-Οικονομικό προφίλ δείγματος

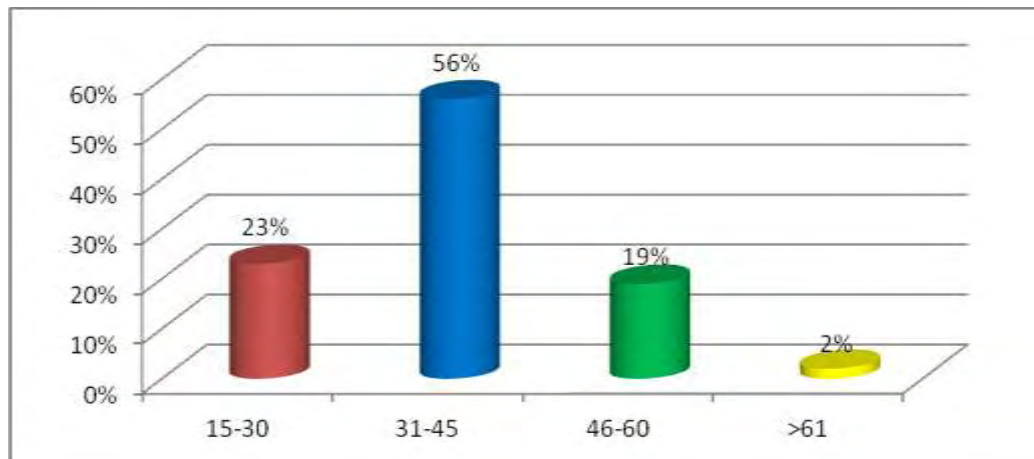
Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αποτελούνταν από ερωτήσεις που σκοπό είχαν να συλλεχθούν πληροφορίες για το κοινωνικοοικονομικό προφίλ των πολιτών που έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας το δείγμα μας απαρτίζεται από 55% άνδρες και 45% γυναίκες. (Σχ. 3.1)

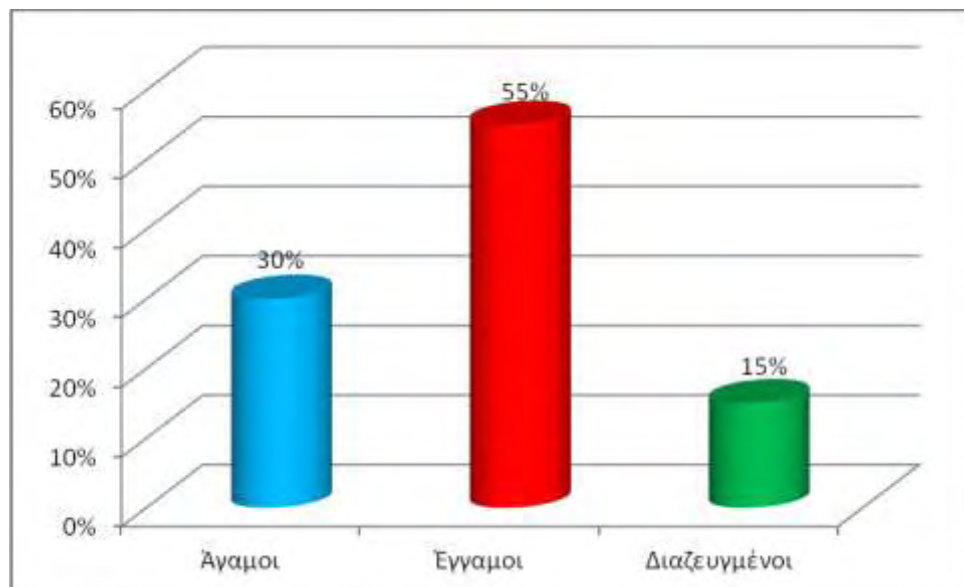
Σχήμα 3.1: Η κατανομή του φύλου του δείγματος

Στο Σχήμα 3.2 παρουσιάζεται η κατανομή ηλικίας των ερωτώμενων. Η ηλικιακή κατηγορία 31 – 45 έτη συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα (56%), ενώ το μικρότερο ποσοστό συγκεντρώνει η τέταρτη ηλικιακή κλάση (>61) με ποσοστό που ανέρχεται στο μόλις 2%.

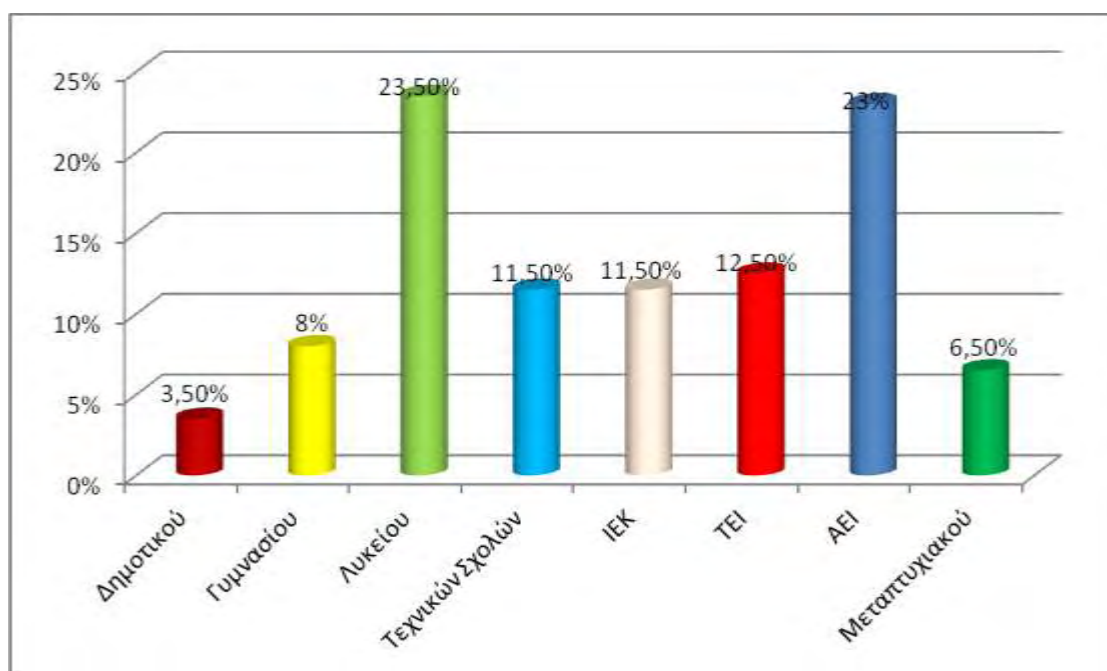
Σχήμα 3.2: Κατανομή της ηλικίας των ερωτώμενων

Στο σχήμα 3.3 παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλώνουν έγγαμοι (55%).

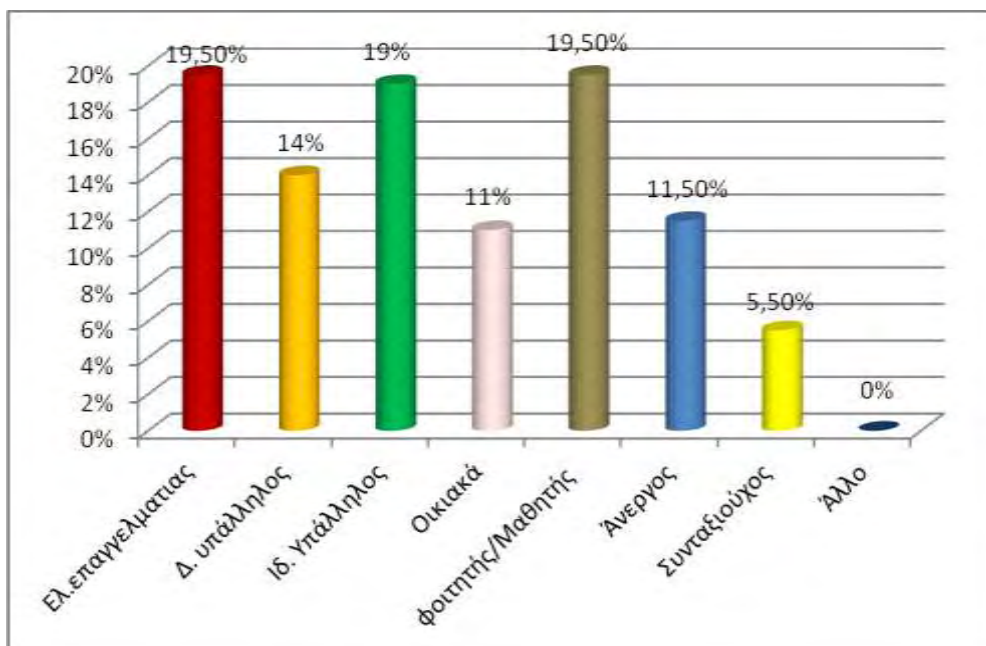
Σχήμα 3.3: Κατανομή οικογενειακής κατάστασης πολιτών

Το επίπεδο μόρφωσης των συμμετεχόντων στην έρευνα δίνεται στο Σχήμα 3.4. Το μεγαλύτερο ποσοστό το καταλαμβάνουν οι απόφοιτοι Λυκείου με ποσοστό 23,50% ακολουθούν οι απόφοιτοι ΑΕΙ με ποσοστό 23% στην συνέχεια οι απόφοιτοι ΤΕΙ με 12,50%.

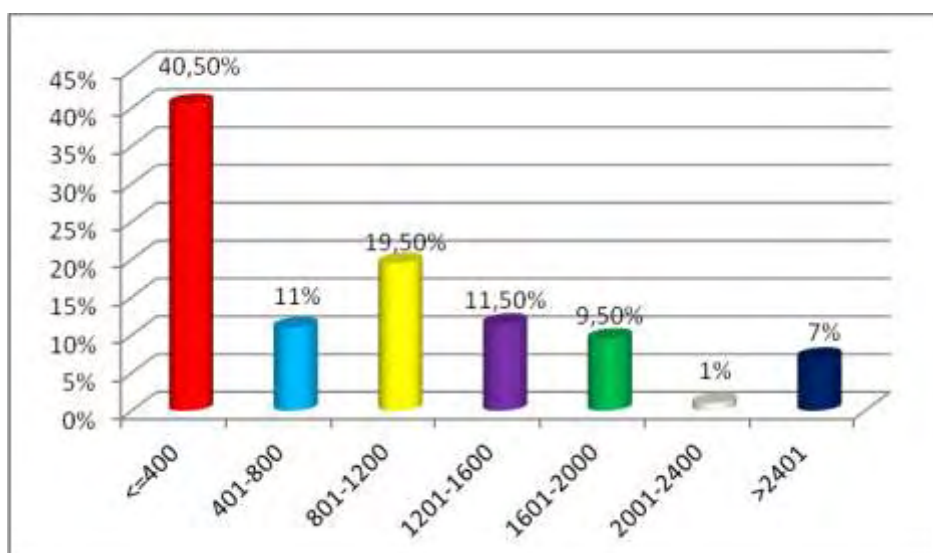
Σχήμα 3.4:Το επίπεδο σπουδών των ερωτώμενων

Τα αποτελέσματα της έρευνας για την επαγγελματική ενασχόληση των συμμετεχόντων σε αυτή δίνονται στο σχήμα 3.5. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος απαρτίζεται από φοιτητές/μαθητές και από ελεύθερους επαγγελματίες με το ποσοστό των δύο κατηγοριών να ανέρχεται στο 19,50%. Ακολουθούν οι Ιδιωτική υπάλληλοι με ποσοστό στο 19%, τέλος, ένα πολύ μικρό ποσοστό του δείγματος (5,5%) δήλωσε ότι είναι συνταξιούχοι.

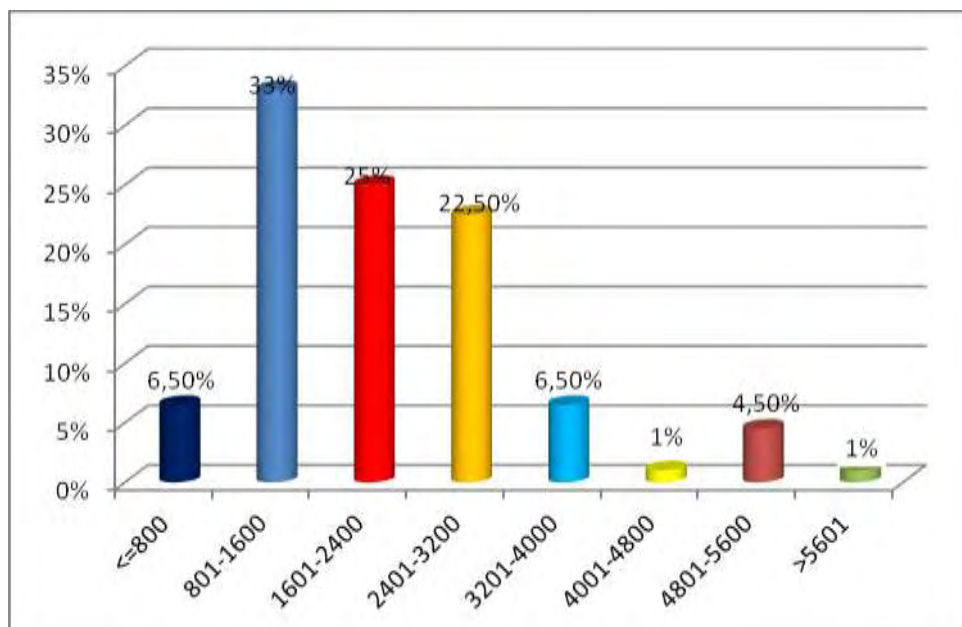
Σχήμα 3.5: Επαγγελματική ιδιότητα των ερωτώμενων

Τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με την προσωπικό εισόδημα των ερωτώμενων παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.6. Σύμφωνα με αυτά, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (40,50%) δηλώνει ότι έχει εισόδημα μικρότερο ή ίσιο με 400€. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ένα ποσοστό, της τάξης του 7 %, δηλώνει υψηλό μηνιαίο εισόδημα (2.001 – 2.400 €).

Σχήμα 3.6: Κατανομή του μέσου μηνιαίου προσωπικού εισοδήματος των ερωτώμενων

Τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με την οικογενειακή εισοδηματική κατάσταση των ερωτώμενων παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.7. Το ποσοστό (33%) των συμμετεχόντων στην έρευνα ανήκει στη δεύτερη εισοδηματική τάξη (801-1600€).

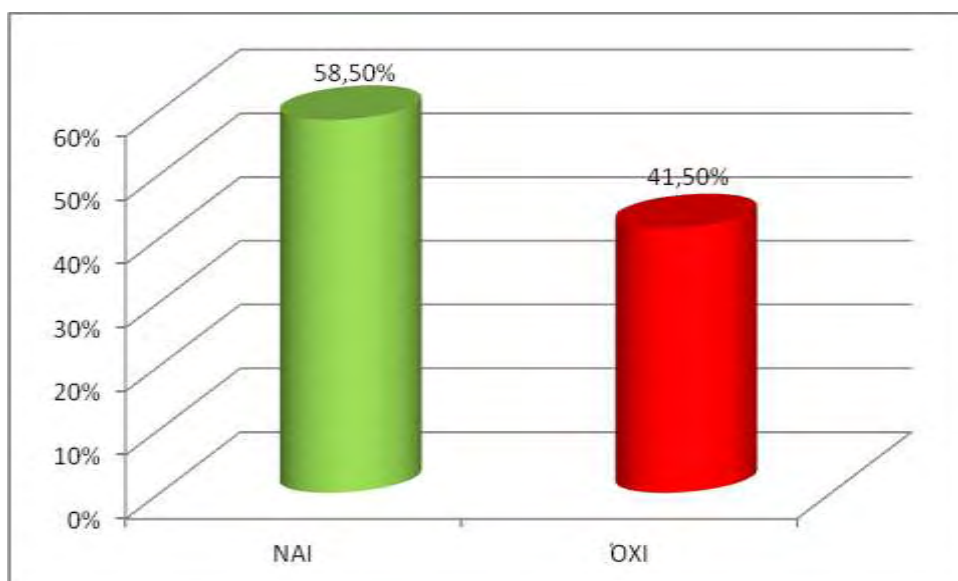

Σχήμα 3.7: Κατανομή του μέσου μηνιαίου οικογενειακού εισοδήματος των ερωτώμενων.

3.2 Οικολογικό προφίλ δείγματος

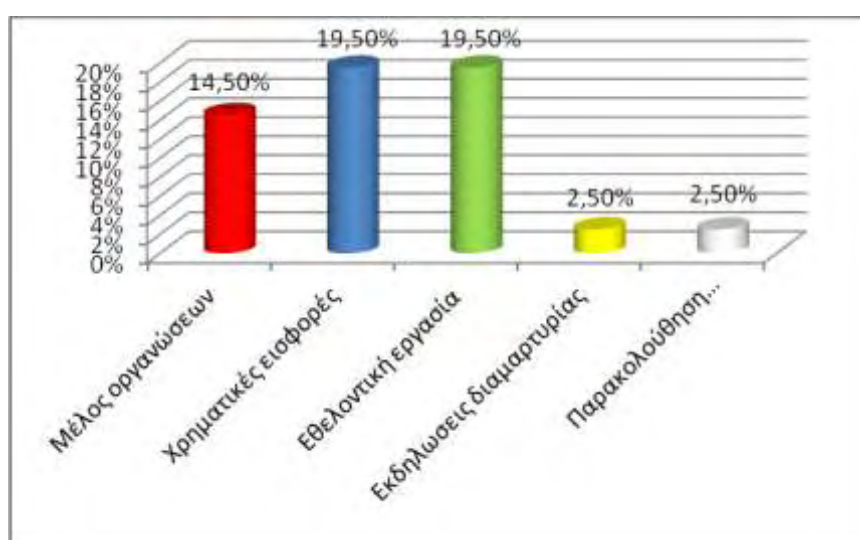
Στο δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις που σκοπό είχαν να αποκρυπτογραφήσουν την εικόνα της περιβαλλοντικής συνείδησης των ερωτώμενων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας το 58% των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλώνουν ότι συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος (Σχ. 3.9).

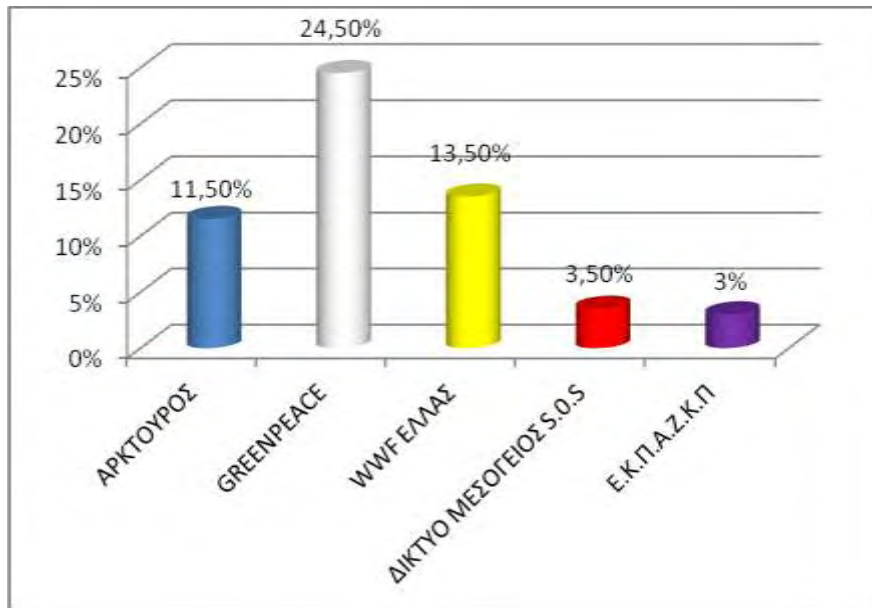
Σχήμα 3.9: Ενεργή συμμετοχή σε δραστηριότητες για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να προσδιορίσουν τον τρόπο συμμετοχής τους σε δραστηριότητες για την προστασία του περιβάλλοντος (Σχ. 3.9.1). Σύμφωνα με τις δηλώσεις τους οι πολίτες καταβάλλουν χρηματικές εισφορές για την προστασία του περιβάλλοντος σε ποσοστό 19,5%. Το ίδιο ποσοστό δηλώνει ότι προσφέρει εθελοντική εργασία σε δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.

Σχήμα 3.9.1: Τρόπος προστασίας φυσικού περιβάλλοντος

Από του ερωτώμενους μόνο το 56% απάντησε ότι είναι μέλη σε κάποια φίλο-ζωική ή φίλο-περιβαλλοντική οργάνωση. Από αυτούς το 24,50% είναι μέλη της GREENPEACE, 13,50% είναι μέλη της WWF ΕΛΛΑΣ, το 11,50% είναι μέλη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, το 3,50% είναι μέλη του «ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ S.O.S» και μόλις ένα 3% μέλη του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΑΓΡΙΩΝ ΖΩΩΝ ΚΑΙ ΠΟΥΛΙΩΝ. (Σχ. 3.10).

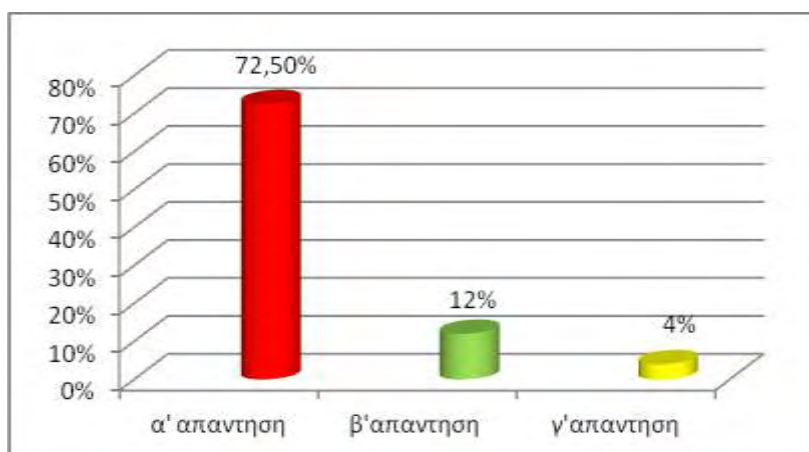
Σχήμα 3.10: Μέλος φίλο-ζωικών ή φίλο-περιβαλλοντικών οργανώσεων

3.3 Γνώσεις συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με τον όρο παράκτια ζώνη

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα τη έρευνας σχετικά με την γνώσεις των πολιτών γύρω από τον όρο «παράκτια ζώνη» καθώς και οι απόψεις τους για τον τρόπο που αυτή θα πρέπει να διαμορφωθεί ως χώρος ανάπτυξης δράσεων τουρισμού. Στην ερώτηση γνωρίζεται την ερμηνεία του όρου «Παράκτια ζώνη»:

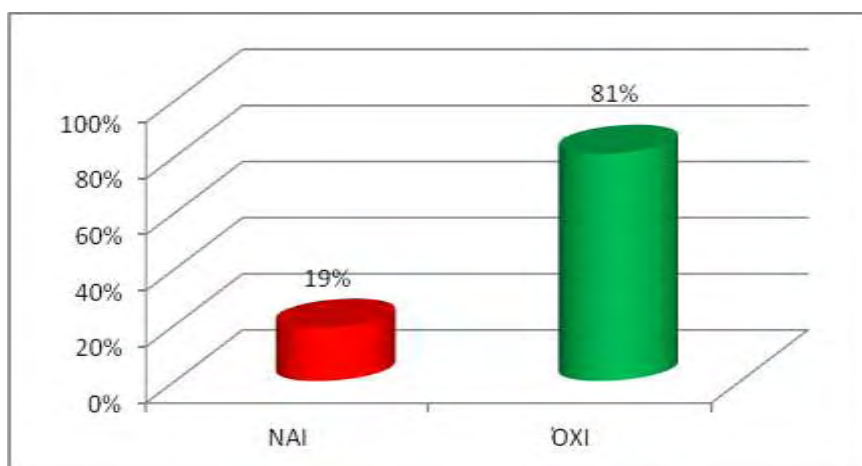
- Το 72,50% απάντησε πως είναι «ο χώρος στον οποίο το χερσαίο και το θαλάσσιο περιβάλλον αλληλοεπηρεάζονται μεταξύ τους, και η οποία επεκτείνεται είτε προς τη θάλασσα, είτε προς την ξηρά, μέχρι το σημείο στο οποίο μηδενίζονται η ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις από τις φυσικές ή τις ανθρώπινες δραστηριότητες, ή το συνδυασμό τους, ή μέχρι το σημείο το οποίο εκτείνεται ο θιγόμενος πόρος» (α' απάντηση).
- Το 12% απάντησε πως είναι «το χερσαίο τμήμα της ακτής που επεκτείνεται προς τη θάλασσα μέχρι το σημείο στο οποίο μηδενίζονται ή ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις από την επίδραση της θάλασσας στην ακτή» (β' απάντηση).
- Το 4% απάντησε πως είναι «το τμήμα της θάλασσας που επεκτείνεται προς την ακτή μέχρι το σημείο στο οποίο μηδενίζονται ή ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις από την επίδραση της ξηράς ή τις ανθρώπινες δραστηριότητες, ή το συνδυασμό τους, στη θάλασσα» (γ' απάντηση).

Παρατηρούμε πως ένα πολύ μεγάλο ποσοστό γνωρίζει των σωστό ορισμό του όρου παράκτια ζώνη

Σχήμα 3.3.1: Η ερμηνεία του όρου «Παράκτια ζώνη»

Στην ερώτηση «Πιστεύεται ότι η παράκτια προσφέρει στην κοινωνία υπηρεσίες» το 81% απάντησε αρνητικά και μόλις το 19% απάντησε θετικά. Όπως παρατηρούμε οι πολίτες, δυστυχώς, δεν αντιλαμβάνονται το τις υπηρεσίες που προσφέρει η παράκτια ζώνη σε αυτούς και συνεπώς δεν είναι σε θέση να λάβουν όλα εκείνα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της.

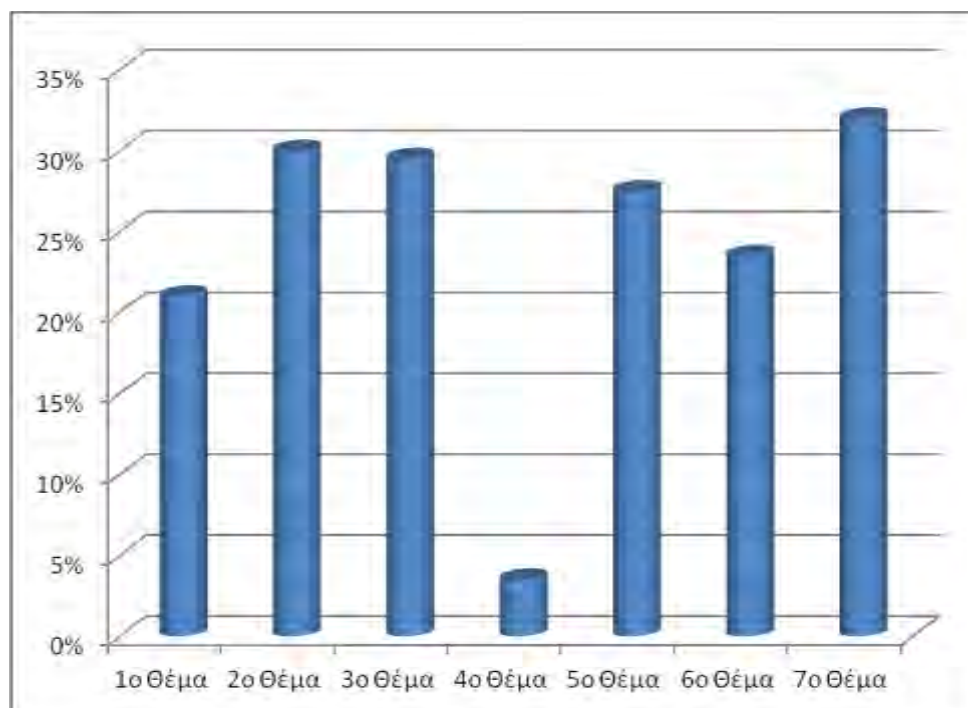
Σχήμα 3.3.2: Πιστεύεται ότι η παράκτια προσφέρει στην κοινωνία υπηρεσίες

Στη συνέχεια ακολούθησαν ερωτήσεις που σκοπό είχαν να διερευνήσουν τις απόψεις των πολιτών για το τι θεωρούν ότι είναι σημαντικό στην παράκτια ζώνη. Οι ερωτώμενοι έπρεπε να «βαθμολογήσουν» το κάθε θέμα ξεχωριστά ανάλογα με τη σημαντικότητα που του αποδίδουν (1: μικρότερης σημασίας και 5 μεγαλύτερης σημασίας). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι πολίτες θεωρούν σημαντικότερο από όλα την ύπαρξη υποδομής για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (ξαπλώστρες, ομπρέλες κ.λπ.). πολύ κοντά στην κατάταξη είναι η καθαρότητα των ακτών (Πίνακας 1).

Στο Σχήμα 3.3.3 δίνονται τα ποσοστά που συγκέντρωσαν τα επιμέρους θέματα στην υψηλότερη κατάταξή τους από τους ερωτώμενους.

Πίνακας 1: Απόψεις πολιτών για την ύπαρξη υποδομής στην παράκτια ζώνη

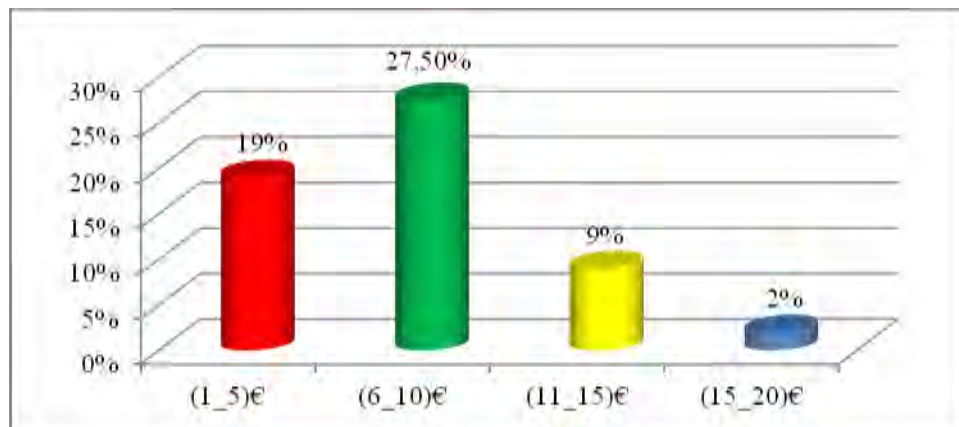
	1 ^ο	2 ^ο	3 ^ο	4 ^ο	5 ^ο
Η ποιότητα υδάτων για την εξασφάλιση δραστηριοτήτων κολύμβησης	9%	21,5%	17%	31,5%	21%
Η καθαρότητα των ακτών	6,50%	13%	19,50%	31%	30%
Η ύπαρξη κατάλληλης υποδομής για την πληροφόρηση των επισκεπτών	5%.	10%	25,50%	30%	29,50%
Η ύπαρξη υποδομής για την άσκηση δραστηριοτήτων θαλάσσιου τουρισμού και εκτός της κολύμβησης	32%	31%	17,50%	16%	3,50%
Η ύπαρξη υποδομής για την ασφάλεια των επισκεπτών	14%	16%	18,50%	24%	27,50%
Η αρμονική συνύπαρξη των δραστηριοτήτων του τουρισμού με αυτών της αλιείας	16,50%	13%	22%	25%	23,50%
Η ύπαρξη υποδομής για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (ξαπλώστρες, ομπρέλες κ.λπ.)	18,50%	21,50%	15%	23%	32%

Σχήμα 3.3.3: Υψηλότερη κατάταξη θεμάτων – υποδομή παράκτιας ζώνης

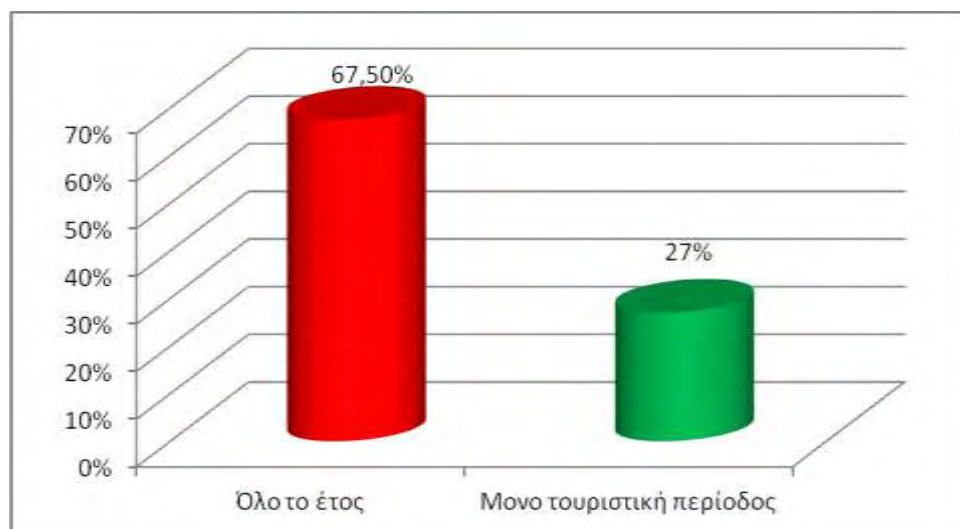
Στην ερώτηση «Στις περιοχές που επισκέπτεστε για κολύμπι καταβάλετε κάποιο χρηματικό ποσό για την είσοδο σε αυτή; (π.χ. ενοικίαση ομπρέλας, ξαπλώστρες, χρήση μπάνιου, ενοικίαση σκαφών, κ.τ.λ.)» Το 58% απάντησε πως πληρώνει και τα χρήματα που καταβάλει παρουσιάζονται στον πίνακα (Σχ. 3.3.4).

Παρατηρούμε πως ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό πληρώνει 6 έως και 10 €.

Σχήμα 3.3.4: Το χρηματικό αντίτιμο που καταβάλετε

Στην ερώτηση θα επιθυμούσατε τη λειτουργία εγκαταστάσεων αναψυχής στην παραλία το 94,50% απάντησε θετικά και μόλις το 5,50 απάντησε αρνητικά. Από τους ερωτώμενους που συμφώνησαν με τη λειτουργία εγκαταστάσεων αναψυχής στην παραλία το 67,50 απάντησε ότι θα επιθυμούσε να λειτουργούν η εγκαταστάσεις αναψυχής καθ' όλη τη διάρκεια του έτους., ενώ το 27% απάντησε μόνο κατά την τουριστική περίοδο (Σχ. 3.3.5).

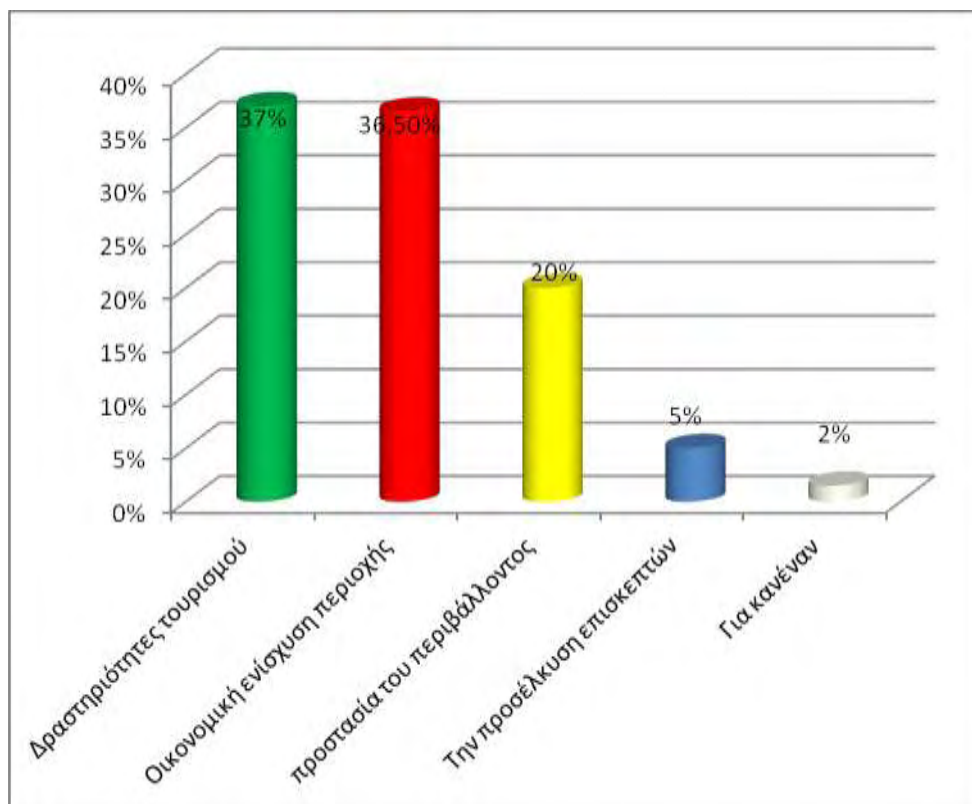

Σχήμα 3.3.5: Την περίοδο που θα λειτουργούν οι εγκαταστάσεις αναψυχής

Στην ερώτηση «Ποιον από τους παρακάτω λόγους θεωρείται πιο σημαντικό για τη λειτουργία εγκαταστάσεων αναψυχής σε παράκτια ζώνη;» (Σχ. 3.3.6):

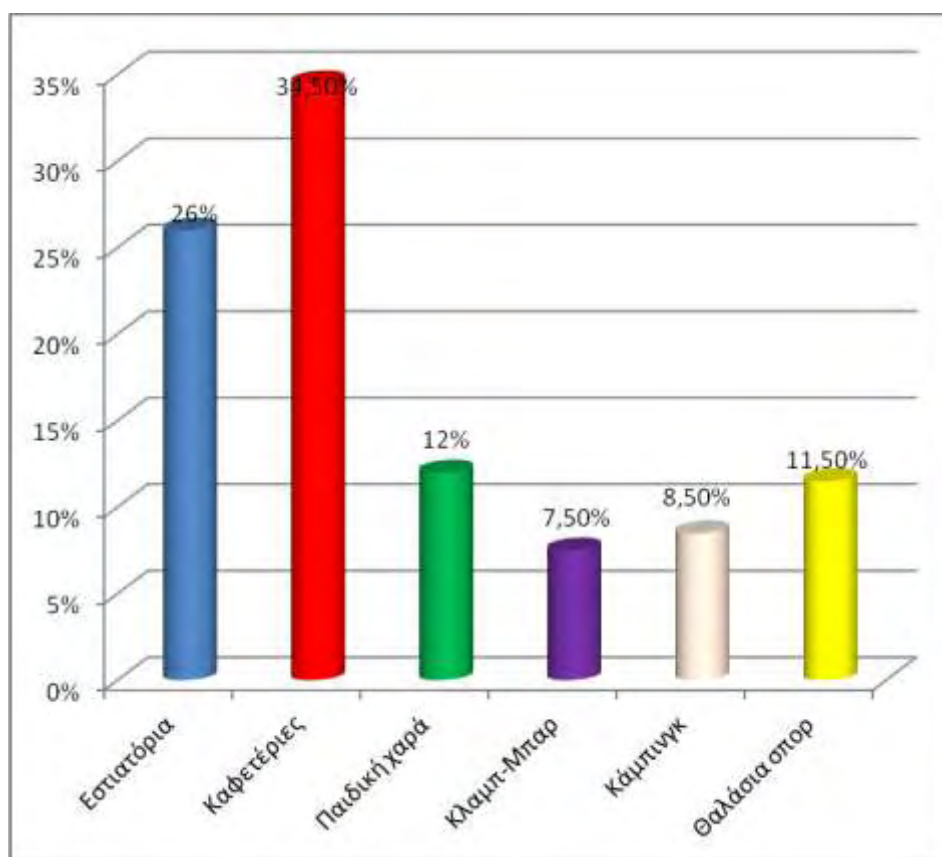
- ❖ Το 37% απάντησε την υποστήριξη των δραστηριοτήτων τουρισμού που αναπτύσσονται σε αυτή.
- ❖ Το 36,50% απάντησε την οικονομική ενίσχυση της περιοχής/δήμου.
- ❖ Το 20% απάντησε την προστασία του περιβάλλοντος.
- ❖ Το 5% απάντησε την προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών.
- ❖ Το 2% απάντησε για κανέναν, πιστεύω ότι η ύπαρξη τέτοιων καταστάσεων θα είναι ζημιογόνα για το περιβάλλον και το φυσικό τοπίο της περιοχής.

Στην ερώτηση αυτή βλέπουμε πως οι πολίτες στηρίζουν της δραστηριότητες του τουρισμού και την οικονομική ενίσχυση της περιοχής σε αντίθεση με την προσέλκυση επισκεπτών καθώς και ελάχιστοι θεωρούν πως μια τέτοια δραστηριότητα θα είναι ζημιογόνα για το φυσικό περιβάλλον.

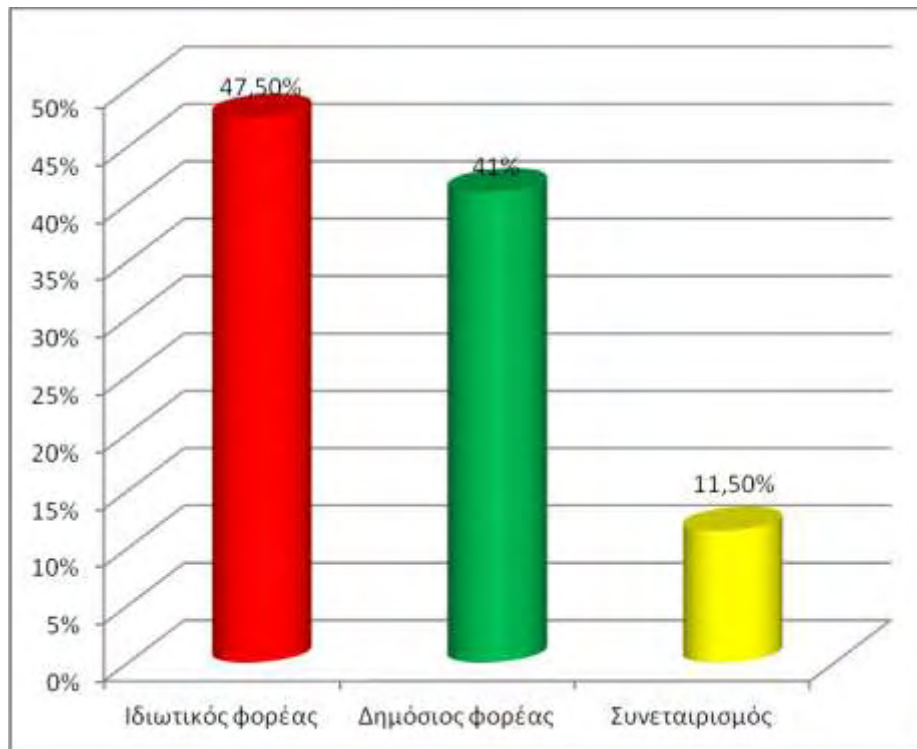
Σχήμα 3.3.6: Η λειτουργία εγκαταστάσεων αναψυχής σε παράκτια ζώνη

Στην ερώτηση «Ποιά μορφή εγκαταστάσεων αναψυχής θα προτιμούσατε σε μια παραλία», το 34,50% απάντησε «ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ» στην συνέχεια το 26% απάντησε «ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ», έπειτα το 12% απάντησε «ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ», το 11,50% «ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΠΟΡ», και τέλος εγκαταστάσεις όπως «ΚΑΜΠΙΝΓΚ» και «ΚΛΑΜΠ-ΜΠΑΡ» συγκέντρωσαν ποσοστά 8,50% και 7,50% αντίστοιχα (Σχ. 3.3.7). Οι πολίτες επικεντρώνονται κυρίως στην ύπαρξη καφετεριών και εστιατορίων και αντιλαμβάνονται την αναψυχή τους συνδεδεμένη με υπηρεσίες εστίασης.

Σχήμα 3.3.7: Ποιά μορφή εγκαταστάσεων αναψυχής θα προτιμούσατε σε μια παραλία

Στην ερώτηση «Ποιός θα προτιμούσατε να αναλάβει τη διαχείριση των εγκαταστάσεων αναψυχής», το 47,50% απάντησε ένας ιδιωτικός φορέας, ενώ το 41% ένας δημόσιος φορέας και ένα μικρότερο ποσοστό τις τάξεως του 11,50% απάντησε ένας κοινοτικός συνεταιρισμός / τοπικός φορέας (Σχ. 3.3.8). **Γεγονός που αποδεικνύει ότι οι πολίτες έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στους δημόσιους φορείς διαχείρισης του περιβάλλοντος.**

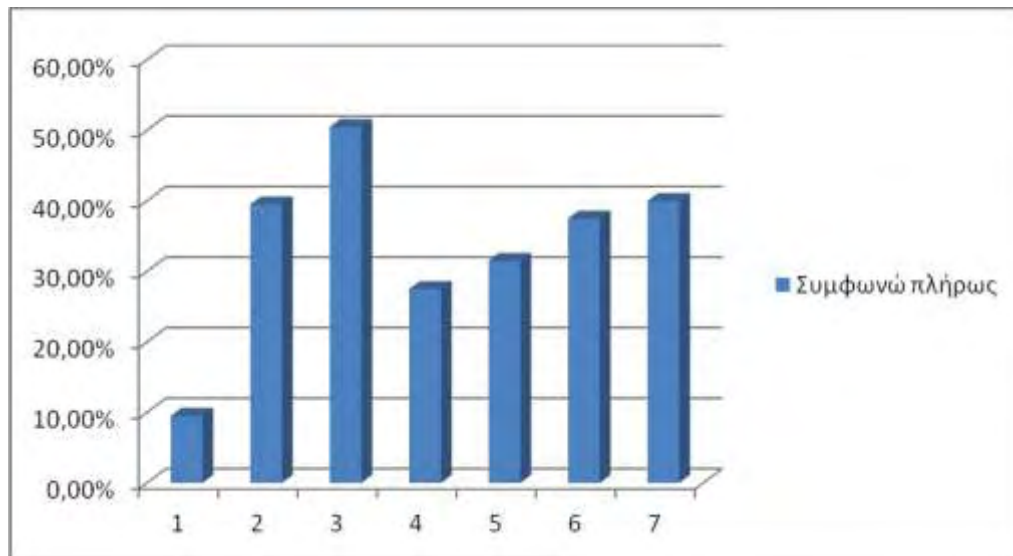
Σχήμα 3.3.8: Ποιός θα προτιμούσατε να αναλάβει τη διαχείριση των εγκαταστάσεων αναψυχής

Τέλος, ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να προσδιοριστούν οι παράγοντες που ωθούν τους πολίτες να αποδώσουν οικονομική αξία στην παράκτια ζώνη. Σύμφωνα με τα παρακάτω σχεδιαγράμματα παρατηρούμε πως οι πολίτες αποδίδουν οικονομική αξία στην παράκτια ζώνη διότι θεωρούν τα πιο σημαντικά πως είναι: **Ότι παρέχει υπηρεσίες αναψυχής, και ότι η περιοχή προσφέρει ενδιαίτημα σε χλωρίδα και πανίδα** και λιγότερο σημαντικό θεωρούν το πώς: **μπορεί να επιθυμώ να την επισκεφθώ στο μέλλον (Πίν. 2).**

Πίνακας 2. Λόγοι απόδοσης οικονομικής αξίας στην παράκτια ζώνη

Δήλωση	Διαφωνώ πλήρως	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ – ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ πλήρως
Γιατί παρέχει υπηρεσίες αναψυχής		2,50%	11,50%	76,50%	9,50%
Γιατί μπορεί να επιθυμώ να την επισκεφθώ στο μέλλον		17,50%	30%	13%	39,50%
Γιατί θα παρέχει υπηρεσίες αναψυχής στα παιδιά μας	0,50%	6%	13,50%	29,50%	50,50%
Γιατί οι άλλοι άνθρωποι μπορούν να επισκεφτούν την περιοχή		7,50%	21,50%	43,50%	27,50%
Γιατί η περιοχή έχει οικονομική αξία ακόμα κι αν δεν την επισκέπτεται κανείς	0,50%	2,50%	23,50%	42%	31,50%
Γιατί η περιοχή παρέχει πλήθος προϊόντων εκτός από τις υπηρεσίες αναψυχής	1%	12,50%	21,50%	27,50%	37,50%
Γιατί η περιοχή προσφέρει ενδιαίτημα σε χλωρίδα και πανίδα		9%	19%	32%	40%

Στο Σχήμα 3.3.9 δίνονται τα ποσοστά που συγκέντρωσαν τα επιμέρους θέματα στην υψηλότερη κατάταξή τους από τους ερωτώμενους.

Σχήμα 3.3.9: Υψηλότερη κατάταξη θεμάτων – δηλώσεων απόδοσης οικονομικής αξίας στην παράκτια ζώνη

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ελλάδα είναι μια από τις χώρες που έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την παράκτια ζώνη. Σκοπός είναι η προστασία και η διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου ως φυσική κληρονομία και ως πολύτιμος εθνικός φυσικός πόρος σε εκτεταμένες θαλάσσιες περιοχές. Ειδικότερα, επιδιώκεται η αποτελεσματική προστασία και διατήρηση της παράκτιας ζώνης.

Η παρούσα έρευνα είχε ως στόχο τη διερεύνηση της απόδοσης αξίας στη παράκτια ζώνη. Για το σκοπό αυτό διενεργήθηκε πρωτογενής έρευνα η οποία σκοπό είχε τη διερεύνηση των απόψεων των πολιτών για την προστασία και τη διατήρηση των παράκτιων ζωνών. Η καταγραφή των απόψεων των πολιτών και η απόδοση οικονομικής αξίας στην παράκτια ζώνη αποτελεί ένα «εργαλείο» για αυτούς που λαμβάνουν αποφάσεις για την διαχείριση της περιοχής.

Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν συνολικά από 200 άτομα, από τα οποία τα 90 είναι γυναίκες και τα 110 άντρες, με ποσοστό 45% και 55% αντίστοιχα. Για τον υπολογισμό και τη διερεύνηση της μέσης τιμής της διάθεσης πληρωμής για το σύνολο του δείγματος προέκυψε από την αποδοχή ή την απόρριψη της καταβολής ενός χρηματικού ποσού για την προστασία και την διατήρηση της παράκτιας ζώνης. Από το συνολικό δείγμα των 200 ερωτώμενων οι 182 εμφανίστηκαν πρόθυμοι να καταβάλλουν ένα χρηματικό ποσό για την προστασία της παράκτιας ζώνης, ενώ οι 18 δεν έδειξαν αυτή τη προθυμία. Το ποσοστό πρόβλεψης για την αποδοχή της συμμετοχής είναι αρκετά υψηλό, ενώ για τη μη αποδοχή είναι μάλλον χαμηλό. Ο υπολογισμός της διάθεσης για πληρωμή των ερωτώμενων γίνεται με την απάντηση των ερωτώμενων στην ερώτηση πληρωμής, δηλαδή την αποδοχή ή την απόρριψη της καταβολής ενός χρηματικού ποσού για την προστασία της παράκτιας ζώνης.

Το γεγονός αυτό αποτελεί καταρχήν τη μεγαλύτερη επιβεβαίωση ότι στη συνείδηση των ανθρώπων η αξία του περιβάλλοντος είναι πολύ μεγαλύτερη από την τιμή του. Είναι έντονη η ανάγκη για την οικονομική αποτίμηση της αξίας της διατήρησης της παράκτιας ζώνης. Η παράκτια ζώνη πολλές φορές «θυσιάζεται» στο βωμό της ανάπτυξης και της αναμονής οικονομικού κέρδους. Δεν είναι λίγες οι φορές που οι κυβερνήσεις πιστεύουν ότι οι πολίτες τάσσονται πάντα υπέρ της ανάπτυξης.

Έρευνες όπως η παρούσα αποδεικνύουν ότι στη συνείδηση των πολιτών η διατήρηση της παράκτιας ζώνης αποτελεί σημαντικό στόχο από την ανάπτυξη.

Παράλληλα, από τα αποτελέσματα της έρευνας γίνεται κατανοητό ότι οι πολίτες δεν διαφοροποιούνται σημαντικά στις θέσεις τους για την προστασία της παράκτιας ζώνης ακόμα και αν προέρχονται από διαφορετικές περιοχές. Είναι φανερό ότι τόσο οι κάτοικοι της Λάρισας όσο και οι κάτοικοι του Βόλου αποδίδουν στην διατήρηση της παράκτιας ζώνης την ίδια σχεδόν αξία. Είναι φανερό ότι στη συνείδησή τους οι πολίτες δε διαφοροποιούν την άποψη τους για αυτήν ακόμα και αν δε σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με αυτήν.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

5.1 Ελληνική βιβλιογραφία

- Αγγελίδης, Μ., Οικονόμου Α., (2005) Χρήσεις Γής και επιπτώσεις στον Παράκτιο χώρο της Ελλάδας' HELECO' 05, ΤΕΕ Αθήνα, 3-6 Φεβρουαρίου 2005.
- Αντωνίου, Π., Η άνοδος της στάθμης της θάλασσας ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής: εφαρμογή στην ελληνική παράκτια ζώνη. Διπλωματική εργασία. Ε.Μ.Π., Αθήνα 2001.
- Βίττης, Ν., 2004 «Ολοκληρωμένη διαχείριση Παράκτιων ζωνών και Ελληνική Νομοθεσία». Διπλωματική εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο 2004.
- Βουτυράκης, Μ., Προστασία Παράκτιων Ζωνών από τη Διάβρωση, Σ.Π.Α.Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Κ., Φεβρουάριος 2008.
- Γράψας, Κ., «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης» Άρθρα, 2007.
- Δημοπούλου, Ε., Αβαγιανού Θ., Ζεντέλης Π., «Συγκρότηση Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών για τη διαχείριση Παράκτιων Ζωνών» 5^ο Διεπιστημονικό-Διαπανεπιστημιακό Συνέδριο του Ε.Μ.Π. και του Μ.Ε.Κ.Δ.Ε του Ε.Μ.Π.
- Δουκάκης, Ε., (2005), «Ανάπτυξη Παράκτιας Ζώνης» Διατμηματικό-Διεπιστημονικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Επιστήμη και Τεχνολογία Υδατικών Πόρων, Ε.Μ.Π. Αθήνα.
- Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, «Πρόγραμμα για την Προστασία των ακτών της Μεσογείου», 2010.
- Καλαιτζιδάκη, Μ., «Παράκτιες Απειλές και Διαχείριση» Πανεπιστήμιο Κρήτης 1995.
- Κομίλη, Α., (1989), Βασικές αρχές και μέθοδοι Επιστημονικής έρευνας στην ψυχολογία, Αθήνα: Οδυσσέας.
- Κουσουρής, Θ. Σ., Παράκτια Ζώνη-Ορθολογική Διαχείριση, Ανάπτυξη και Ποιότητα Περιβάλλοντος.
- Μακράκης, Β., (1997), Ανάλυση Δεδομένων στην Επιστημονική Έρευνα με τη χρήση του SPSS. Από τη θεωρία στην πράξη, Αθήνα: Cutenberg.

- Μανούρης, Γ., Γιούτσου Α., Κασσιός Κ., Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Παράκτιες Ζώνες, Αθήνα, Φεβρουάριος 2005.
- Μαντόγλου, Α. και Γιανουλόπουλος, Βελτιστοποίηση Αντλήσεων Παράκτιων Υδροφορέων για Πρόληψη Υφαλμύρωσης.
- Μαντόγλου, Α., (2001), Διαχείριση παράκτιων ζωνών. Διδακτικές σημειώσεις Σ.Α.Τ.Μ. Ε.Μ.Π, Αθήνα 2001.
- Μητούλα, Ρ., - Οικονόμου, Α., «Η Προστασία της Φυσιογνωμίας των Παράκτιων Πόλεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, 2003.
- Μητροπούλου, Α., Θεοδωρόπουλος, Μ., Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών: Από τη θεωρία στη συνεργατική δράση για ένα βιώσιμο μέλλον. Διεθνές Συνέδριο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών, Νοέμβριος 2006.
- Μουρμούρη, Α., (2010), ‘Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών-7 Ζητήματα κλειδιά για την εφαρμογή της’, Τεχνικά Χρονικά, Μάρτιος-Απρίλιος 2010.
- Μπάλτας, Βασικές Αρχές Μέτρησης: Κλίμακες Μέτρησης, Είδη Ερωτήσεων σε Δημοσκοπήσεις(Surveys).
- Παπαδημητρίου, Γ., Φλώρου Γ., Αναστασιάδου Σ., (2001), Κλίμακες αξιολόγησης: η περίπτωση της κλίμακας Likert. Πρακτικά 14^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Στατιστικής. 81-88.
- Πετρίδη Δ., «Από τον Αιγιαλό και παραλία στην ΟΔΠΖ», ΤΕΕ Περιφερειακό τμήμα Θράκης, 2008.
- Φίλιας, Β., (γενική εποπτεία), (1998), Εισαγωγή στην μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών επιστημών, Αθήνα: Cutenberg.
- Φράγκου, «Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών και η Εφαρμογή της στην Ελλάδα», 1^ο Ελληνοκινηζικό Φόρουμ για το περιβάλλον, 2009.

5.2 Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Abbott, Price, M. B. και W. A., επιμ., Coastal, Estuarial and Harbour Engineer's Reference Handbook, εκδ. E and FN Spon, London 1994.
- Beatly, Timothy, Brower, David, J., Schwab, A. K., An Introduction to CoastalZone Management, εκδ. Island Press, Washington. DC 2002.
- Bridge, L., in co-operation with Salman A., Policy Instruments for ICZM in Nne Selected European Countries. Final Study Report Prepared for the Dutch National. Institute for Coastal and Marine Management RIKZ, εκδ. EUCC/EUCC SERVICES, Leiden 2000.
- Cartes, R.W., Coastal Environments, εκδ. London Academic Press, London 1988.
- Cicin-Sain, B., Knecht, R.K., Integrated Coastal and Ocean Management Concepts and Practies, 1998.
- Clark, John, R., Coastal Ecosystem Management, εκδ. R. E. Krieger 1983, Malabar, Florida 1983.
- Clark, John R., Coastal Zone Management Handbook, εκδ. CRC Press LLC (imprint by Lewis Publishers), Boca Baton, Florida 1995.
- Council of Europe, Model Law on Sustainable Management of Coastal Zones and European Code of Conduct for Coastal Zones, Nature and Environment, No, 101, εκδ. Council of Europe Publishing, Strasbourg 2000.
- Council Recommendation of the European Parliament and of the Council of 30 May 2002, concerning the implementation of Integrated Coastal Zone Management in Europe (2002/413/EC).
- Council Resolution of 25 February 1992 on the future Community policy concerning the European coastal zones (92/C 59/01) and recalled in Council Resolution of 6 May, 1994 on a Community strategy for integrated coastalzone management (94/C 135/02).
- Dunlap, R., Van Liere, K.D., Mertig, A.G., Jones, R.E., (2000). Measuring endorsement of the new ecological paradigm: a revised NEP scale. Journal of Social Issues.

- Gibson, John., Legal and Regulatory Bodies: Appropriateness to Integrated Coastal Zone Management, (Final Report), εκδ. MacAlister Elliott and Partners Ltd, Hampshire 1999.
- Herbich, John B., επιμ., Handbook of Coastal and Ocean Engineering. V3: Harbors, Navigational Channels, Estuaries and Environmental Effects, εκδ. Gulf Publishing Company, 1992.
- Juhasz, F., 1992. Economic Instruments and Tools for Coastal Zone Management Applicable in the Mediterranean Countries. PAP-4/1992/EM.1. UNEP/MAP/PAP, Split, Croatia.
- Kay, R., Alder, J., Coastal Planning and Management, 2 edition 2005.
- Lavrentiades, G., «Dry Coastal Ecosystems», Polar Regions and Europe Ecosystems of the world, εκδ. Elsevier Science Publishers, ²1993.
- Salomons, W., Turner, R.K., Lacerda L.D., Ramachandran, S., επιμ. Perspectives on Integrated Coastal Zone Management, εκδ. Springer-Verlag, Berlin 1999.
- Stanners, Bourdeau 1995. Priority Actions Programme 1994.
- Trobe, H.L., Acott, T.G., (2000). A Modified NEP/DSP Environmental Attitudes Scale. The Journal of Environmental Education.

6. Abstract

Our objective is to see the value that give citizens in the coastal area of the Pagasitikos Gulf. The problems in coastal zone existed for years and continue to exist even in larger form. The major causes that create these problems is that the coastal area as a transitional space between land and sea is characterized by significant biological, geophysical, cultural and aesthetic richness thus attracts many human activities and projects. Main controller in a nutshell is the same man with the actions.

To make our researches we used a booklet questionnaire distributed in the region of Magnesia. Which is the part of my studies and in Law. Larissa, which is the place of my origin. The questionnaires used is 200.

Our research concentrates on those trying see if people have understood the devastating effects caused in coastal area and what position they take and how much they are willing to contribute financially to the changes made.

Keywords: Coastal zone, Integrated management, Scale NEP